

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Bitva o Filipíny 1944—1945

Tomáš Krba

Plzeň 2015

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Obecné dějiny

2. ročník

Bakalářská práce

Bitva o Filipíny 1944—1945

Tomáš Krba

Vedoucí práce: prof. PhDr. Aleš Skřivan, Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2015

Touto cestou bych rád poděkoval vedoucímu mé bakalářské práce prof. PhDr. Aleši Skřivanovi, Ph.D za odborné vedení mé práce, rady a připomínky, které mi pomohly zkompletovat tuto práci.

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, červenec 2015

.....

Obsah

1. Úvod.....	1
2. Určení cíle	4
3. Plán Šó.....	6
4. Před vyloděním	8
4.1 Předsunuté pozice	9
5. Vylodění na Leyte.....	10
6. Bitva o Leytský záliv	13
6.1 Ponorkový útok.....	14
6.2 Sibuyanské moře	17
6.3 Průliv Surigao	22
6.4 Samar	25
6.5 Mys Engaño.....	28
7. Dobývání Leyte.....	33
7.1 Ormocká zátoka	34
7.2 Dokončovací akce.....	37
8. Luzon	40
8.1 Zajatecký tábor Cabanatuan	43
8.2 Manila	45
8.3 Boje pokračují	48
9. Jižní Filipíny	51
10. Následné události	53
11. Závěr	55
12. Použitá literatura	58
Resumé	61
13. Tabulka 1	62
14. Přílohy.....	63
15. Obrazová příloha.....	65

1. Úvod

Boj o Filipíny, tzv. znovudobytí Filipín v letech 1944—1945, bylo vůbec nejrozsáhlejší americké vojenské tažení během bojů v Tichomoří. Plán uskutečnit jejich znovudobytí byl vydán v červenci roku 1944 a samotné boje mezi americkými a japonskými silami lze datovat mezi říjen 1944 až srpen 1945.

Převážná část publikací, které se věnují problematice druhé světové války a které vycházejí u nás se zaměřují spíše na dění v evropském prostředí v letech 1939—1945. Mezi témata, která lze zařadit do tohoto okruhu, se řadí např. taktika bojů, vojenská technika, politická a ideová otázka a rasová nenávisť převážně k židovské populaci na straně Třetí říše.

Mé téma Filipíny 1944—1945 je v publikacích vycházejících v našem prostředí zastoupeno pouze okrajově. Podrobnější a častější rozbor tématu lze nalézt u autorů ze států, které se války v Tichomoří samy účastnily, tj. u Spojených států amerických a Japonska.

Důvodem, proč jsem si vybral toto téma, je můj osobní zájem o bližší zkoumání dějin Tichomoří, především v období druhé světové války. Konkrétně boje o Filipíny se mi jeví jako jedno z vůbec nejzajímavějších témat války v Pacifiku. A cíl této práce? Pokusím se mimo jiné odpovědět na následující otázky. Jaké jsou příčiny jednotlivých nejdůležitějších střetnutí? Jaké odhalím výsledky a následky jednotlivých bitev? Jak souvisí osobnost a charakter jednotlivých velitelů s ovlivněním bojových operací? Jaká byla použita vojenská technika a zdali byla na jedné či druhé straně zkonstruována či nasazena nějaká nová? Jaká byla použita vojenská taktika a strategie? V neposlední řadě bych chtěl také přiblížit téma těm, kteří nejsou s touto problematikou obeznámeni.

Mezi mé stěžejní autory, ze kterých jsem čerpal při psaní této práce, patří Miloš Hubáček, který se v řadě svých knih zabývá lodními souboji právě v Tichomořské válce v době druhé světové války. Autor ve své knize (*Boj o Filipíny*) líčí události od druhé poloviny roku 1944, kdy se

americkým vojskům podařilo dobýt ostrovy na Marianách. Dalším krokem Američanů bylo zaútočit a osvobodit Filipínské ostrovy, jak to bylo slíbeno velitelem spojeneckých vojsk Douglasem MacArthurem (v příloze obrázek č. 1) při opouštění Filipín v roce 1942. Autor v této knize líčí někdy až s příliš velkou chronologickou přesností události, které zahrnovaly boje na zemi, moři a nebi, jak šly téměř po hodinách za sebou. Kniha je dále doplněna o dobové fotografie, které zobrazují především válečnou techniku a hlavní aktéry bitev. Tato kniha byla pro mě asi největším přínosem, neboť se tematikou filipínských střetnutí věnuje celá až do konce války.

Dalším z autorů je Aleš Skřivan. Jeho publikace (Japonská válka 1931—1945) se věnuje událostem v rozmezí let 1931 až 1945 nejen v militantním Japonsku, ale i na Dálném východě a v Tichomoří. Autor se v knize podrobněji zabývá invazí jak do Mandžuska v roce 1931, tak útokem na Čínu v roce 1937 a následným válečným obdobím, kde už Japonce od roku 1942 stíhá jedna porážka za druhou. Dále popisuje důsledky bombardování japonských ostrovů, které měly drtivý psychický dopad na obyvatele, ale v neposlední řadě je zde kladen i velký důraz na politické kruhy u japonského císařského dvora, plné vzájemných intrik. Kniha je dále doplněna o dobové fotografie znázorňující především politické aktéry a vojenskou techniku. Tato kniha byla pro mě velmi důležitá především proto, že jsem se zorientoval v oblasti japonského vojenského a politického myšlení a válečné techniky. Vzhledem k tomu, že česká historiografie není bohatá na díla věnující se japonské problematice během druhé světové války, musel jsem pak využít prací zahraničních autorů a to jak v českém překladu, tak v originále.

Proto dalším dílem, z něhož jsem vycházel, je (*Válka v Pacifiku*) nizozemského autora Dana van der Vata. Kniha barvitě líčí události druhé světové války od útoku na Pearl Harbor dne 7. 12. 1941 až po japonskou kapitulaci dne 2. 9. 1945. Autor v knize popisuje vznik konfliktu mezi Japonskem a Spojenými státy americkými a dále nastiňuje problémy a

chyby v řadách japonské diplomacie. Mimořádná pozornost v knize je věnována také i námořním bitvám, a to jak u Midway, tak i bitvě o Guadalcanal a Leyte. Toto dílo považuji za jedno z nejlepších, které se zabývá střetnutím mezi USA a Japonskem v období druhé světové války a bylo přeloženo do češtiny.

Další z důležitých knih, která mi pomohla se zpracováním mého tématu, byla publikace od autora Kennetha Mackseyho s názvem *Vojenské omyly*. V této publikaci je uvedeno patnáct nejznámějších bitev a soubojů v průběhu druhé světové války, včetně bitvy u Leyte, ta je součástí bitvy o Filipíny v roce 1944. U každé bitvy je zároveň popsáno, jakých závažných chyb se jednotlivé strany dopustily, což následně vedlo k jejich porážce. Díky těmto poznatkům se pro mě tato publikace stala nepostradatelnou, neboť jsem se dozvěděl o závažných pochybeních jednotlivých stran.

I přes fakt, že v publikacích zabývající se bitvou o Filipíny z let 1944—1945, se autoři povětšinou shodují v zásadních historických faktech, najdou se i některé rozdíly. Například autoři nejsou vesměs jednotní v počtech jednotek, které byly v průběhu bitev nasazeny či případných počtech ztrát. Rozpor lze také nalézt i v otázce, kdy bylo nasazeno první uskupení známé též jako „Kamikaze“. Tyto jednotky byly prvně nasazeny v bojích u Leyte 25. října 1944 v bitvě u ostrova Samar. Ovšem, co se týká časových sledů a událostí na sebe navazujících, v tom jsou všichni autoři jednotní.

2. Určení cíle

Od náletu na Pearl Harbor 7. 12. 1941 až po bitvu u Midway 3.—7. června 1942 japonské císařství zažívalo úspěchy na bitevním poli. Po prohrané bitvě u Midway a u Guadalcanalu se strategická situace v Tichomoří obrátila ve prospěch spojenců. Jejich ofenziva v oblasti tichomořského válčiště z let 1943—1944 vytlačila japonská vojska z významných pozic a způsobila japonskému loďstvu a letectvu obrovské ztráty. Asi právě proto během čtyř měsíců od dubna do srpna roku 1944 Američané, podporováni Australany, pokročili v jihozápadním Tichomoří po severním pobřeží Nové Guineje o více než 1000 mil a byli připraveni dobývat Filipíny.¹ Filipínské ostrovy měly ale pro Japonce vysoký strategický význam. Již od roku 1942 je Japonci drželi ve své moci kvůli kontrole cest a námořních konvojů k Východní Indii, převážejících drahocenné suroviny. Ostrovy byly dále ceněny pro své rozmístění letišť a lidský potenciál místního obyvatelstva. Pro Japonce zaujímal nejdůležitější úlohu ostrov Luzon, z něhož mohli především mít dohled na námořní trasy svých lodí spojujících Japonsko s obsazenými územími v Malajsku a Indonésii.

Již v průběhu jara MacArthurovy a Nimitzovy námořní síly systematicky ničily vnitřní okruhy japonské obrany a nebylo v té době ještě úplně jasné, jakým směrem se budou ubírat další americké údery. Podle starého strategického plánu porážky Japonska, schváleného Výborem náčelníků štábů na jaře 1943, měl být nejprve zajištěn filipínský Luzon, jihočínské pobřeží a ostrov Tchaj—wan (Formosa).² Mezi americkými vojenskými strategy ovšem byli i tací, kteří prosazovali plán, který počítal s úplným obeplutím Filipínských ostrovů a pokračováním k japonským ostrovům. Naproti tomu generál MacArthur byl nejhorlivějším zastáncem plánu o znovudobytí Filipín, jednak kvůli tomu, že byl roku 1942 nucen Filipíny opustit po porážce s Japonci a jednak zastával

¹ HUBÁČEK, Miloš, *Ofenziva v Pacifiku*, Mladá fronta, Praha 2000, s. 369.

² SKŘIVAN, Aleš, *Japonská válka 1931—1945*, Libri, Praha 1997, s. 379.

politická hlediska, ve kterých tvrdil, že pokud Američané obejdou Filipíny, bude to mít negativní psychologický dopad na mnoho let pro americkou pozici v této oblasti.

26. července 1944 se v přístavu Pearl Harbor sešli generál MacArthur a admirál Nimitz spolu s prezidentem Rooseveltem, aby rozhodli o následujících vojenských operacích Američanů v Tichomoří. „Dne 28. července 1944 schválil prezident Roosevelt plán generála MacArthura na dobytí Filipínského souostroví“³. První operace byla naplánována na 20. září 1944 a počítala se zahájením invaze na ostrově Leyte. Zajímavostí jistě zůstává fakt, jak se generál MacArthur vypořádal s pomocí australského královského letectva a námořnictva. Původně měly tyto ozbrojené složky vypudit zbytky japonských sil z dříve dobývaných ostrovů a jedna divize měla podpořit americké jednotky při znovudobytí Filipín. MacArthur ovšem australské jednotky škrtl ze svých plánů s odůvodněním, že by americká veřejnost nepochopila, proč by při osvobozování amerického území (Filipíny) měla pomáhat cizí armáda. Tím byly tedy australské jednotky odsunuty na vedlejší kolej a do zbytku války vykonávaly jen podřadné vyčišťovací operace.

³ CAWTHORNE, Nigel, *Bitvy druhé světové války*, Alpress, Frýdek—Místek 2007, s. 229.

3. Plán Šó

Dne 17. července 1944 japonský generál Hideki Tódžo⁴ odstoupil z funkce náčelníka generálního štábu pozemních vojsk a následující den 18. července 1944 rezignovala celá vláda. Důvodem rezignace měla být všeobecná nedůvěra u dvora, mezi císařskými rádci a především ztráta ostrova Saipan, o který se sváděly boje mezi červnem až červencem 1944. Ztráta Saipanu byla pro Japonce hlubokou ztrátou, protože ostrov nebyl získán při dobývání v druhé světové válce, ale Japonci ho měli v držení již od první světové války, dokonce od roku 1922 byl jejich mandátním územím. Po pádu vlády měla být stále zachována militaristická koncepce vlády, proto byl novým předsedou vlády jmenován generální guvernér Koreje generál Kuniaki Koisó. Ten několik dní po svém nástupu pravil: „*Byl jsem přesvědčen, že pád Saipanu znamená naši porážku ve válce.*“ Současně měl ale nový předseda vlády za to, že „*žádat teď o mír by znamenalo vzdát se za nelítostných podmínek.*“⁵ Rozhodl se, že svede poslední rozhodující bitvu a použije všechny možné prostředky, aby zvítězil. S odstupem času lze říci, že Koisóova vláda se snažila udržet příznivé podmínky, které by vedly k pokračování ve válce do stádia, kdy by bylo možno získat přijatelné podmínky v mírové smlouvě pro Japonsko.

Od června roku 1944, Američané začali brázdit Filipínské moře a následně dobyli Mariany, Saipan, Guam a Tinian. Proto byl v červenci a srpnu 1944 vypracován admirálem Soemu Tojodou strategický plán s názvem Šó—go tj. (Vítězství), v literatuře je uváděn zkráceně pouze jako Šó. Jelikož Japonci si ale stále nebyli jistí, kam a kdy Američané zaměří další ze svých útoků, byly navrženy celkově 4 verze plánu Šó. „*Šó—1 předpokládal vybojování rozhodující bitvy na Filipínských ostrovech, Šó—2 v oblasti Tchaj—wanu a souostroví Rjúkjú, Šó—3 měl*

⁴ Hideki Tódžo: Byl japonský politik a generál, jako mladý absolvoval vojenskou službu v Mandžusku a během první světové války byl vojenským přidělcem v Německu a Švýcarsku. Mezi lety 1941—1944 vykonával funkci premiéra. Ke konci války se neúspěšně pokusil o sebevraždu a v létě 1948 byl oběšen jako válečný zločinec.

⁵ HUBÁČEK, *Ofenziva v Pacifiku*, s. 370.

čelit útoku na japonské ostrovy Honšú a Kjúšú a Šó—4 na ostrovech Hokkaido a Kurily.⁶ V případě amerického vylodění dle některé ze čtyř eventualit plánu Šó měla být zahájena mohutná obrana proti invaznímu vojsku a následné posílení japonských posádek, které by se ocitly v bezprostředním ohrožení. Plán Šó celkově počítal s nasazením leteckých sil, na kterých byl zcela závislý. Japonci ovšem museli řešit několik závažných problémů. Hlavním bylo: postupná ztráta letecké a námořní iniciativy od roku 1942 po prohrané bitvě u Midway. Od tohoto okamžiku se Japonsko většinou už jen bránilo, i když jisté dílčí úspěchy přece jen mělo. Přesto srovnání hospodářské americké a japonské kapacity vždy vyznělo ve prospěch USA. Japonské námořnictvo jako akceschopný celek končilo pak v sérii bitev ve filipínských vodách v říjnu 1944.⁷ Japonská válečná mašinerie také nedokázala produkovat již tolik válečných letadel jako na počátku války a značně zaostávala v technologickém vývoji oproti Američanům. Také ztráta zkušených válečných pilotů ze začínala silně projevovat, neboť museli nastupovat jen narychlo vyškolení nezkušení piloti.

Podle Japonského vrchního velitelství se zdály plány Šó—1 a Šó—2 nejpravděpodobnější. Prvořadá pozornost byla věnovaná právě obraně Filipínských ostrovů, následně pak Tchaj—wanu a Rjúkjú. Konkrétně v případě Filipín při napadení ostrovu Luzon, ležícího na severu, měly být místní pozemní posádky nasazeny v maximální možné míře. Při případných střetnutích ve středu či na jihu Filipín měly být využity především lodní a letecké síly.

⁶ HUBÁČEK, Miloš, *Boj o Filipíny*, Panorama, Praha 1990, s.94.

⁷ PEJČOCH, Ivo, NOVÁK, Zdeněk, HÁJEK, Tomáš, *Válečné lodě 4*, Naše vojsko, Praha 1993, s. 277.

4. Před vyloděním

Mezi 11. až 16. zářím 1944 se v kanadském Quebecu konala anglo—americká konference s krycím názvem „Octagon“, kde vypukl další vážný spor mezi Churchilllem a Kingem o britském plánu, kdy a jak se vrátit do Pacifiku. Ještě v roce 1943 Američané doporučovali Britům, aby se aktivněji zapojili do války proti Japonsku. V květnu 1943 Britové zapůjčili Nimitzovi jako posilu novou velkou letadlovou loď HMS Victorious.⁸ King byl zastáncem toho, že Britové, kteří v minulých letech značně protestovali vůči rozsahu amerických operací v Pacifiku, by se nyní už neměli podílet na americkém triumfu, a proto již žádnou pomoc britského Královského námořnictva USA nepotřebují. Tím pádem byly britské a potažmo i australské síly s výjimkou pár lodí vyloučeny z invaze na Filipíny.

Dne 15. září 1944 v Quebecu byl vydán rozkaz pro velitele tichomořských oblastí k napadení ostrova Leyte dne 20. října 1944 a tím mělo být započato znovudobývání Filipín. Podle původních plánů měl být ostrov Leyte napaden až o dva měsíce později. Proto ovšem Japonci nestihli ukončit své přípravy na obranu Filipín, což později potvrdil i generálmajor Jošiharu Tomočika.

Před uskutečňenou invazí došlo v Japonsku k výměně velitele japonských pozemních sil na filipínských ostrovech. Generálporučík Šigenori Kuroda byl nahrazen generálporučíkem Tomojukim Jamašitou. Formální odůvodnění znělo: „*věnuje více času golfu, čtení a osobním záležitostem než výkonu oficiálních povinností.*“⁹ Jako skutečný důvod však lze uvést jeho značně skeptický názor na možnost obrany na filipínském souostroví. Historikové též spojují výměnu velitele s incidentem z 20. září 1944 v Japonsku, kdy došlo ke spiknutí s cílem sesadit vládu generála Koisa. Spiknutí však selhalo díky tomu, že spiklenci chtěli do svých plánů zapojit i prince Asaku a Takedu, kteří

⁸ VAT, Dan van der, *Válka v Pacifiku*, Argo, Praha 2001, s. 346.

⁹ SKŘIVAN, Aleš, *Pád Nipponu*, Mladá Fronta, Praha 1990, s. 111.

ovšem celou operaci prozradili strážci tajné pečeti markýzi Koiči Kidóovi.¹⁰ Strážce tajné pečeti si nechal povolat Jamašitu z Mandžuska do Tokia a učinil ho novým velitelem na Filipínách, kde dostal pod své velení 14. oblastní armádu. I Jamašita (obraz č.2) si ovšem po svém příjezdu nedělal už veliké iluze o zabezpečení Filipín, ale před svým štábem nedal nic znát.

4.1 Předsunutá pozice

S přípravami k útoku na Leyte Američané zahájili sérii leteckých útoků na Okinawu 10. října a Formosu s úkolem zničit japonské letecké síly. 11. října byl zahájen útok na severní Luzon a o den později 12. října byl zahájen útok na Formosu pod vedením admirála Halseyho (obraz č. 3) velitele 3. loďstva. Ten trval 3 dny.¹¹ Během bojů o Formosu se Američanům podařilo zničit více než 500 japonských letadel a značné škody také utrpěla místní japonská letiště a zařízení. Jen díky leteckému opatření Japonců a značnému štěstí se Američanům nepodařilo poškodit ani jednu z cenných japonských letadlových lodí místního japonského svazu.

Po značné ztrátě, kterou Japonci utrpěli na Formose, však zapracovala japonská propaganda, ta podávala jen přehnané zprávy, což vedlo Japonce k tomu, že na budoucí operaci Šó se dívali s mnohem větším optimismem, než mu náleželo.¹²

¹⁰ SKŘIVAN, *Japonská*, s. 383.

¹¹ MORISON, Samuel Eliot, *History of United States Naval Operations in World War II: The Liberation of the Philippines - Luzon, Mindanao, The Visayas, 1944 — 1945*, s. 105.

¹² MACKSEY, Kenneth, *Vojenské omyly druhé světové války*, Naše Vojsko, Praha 2007, s. 265—266.

5. Vylodění na Leyte

Ve dnech 17. a 18. října 1944 americké jednotky obsadily pobřežní ostrůvky v zálivu Leyte. Jejich úkolem (konkrétně jednotky Rangers)¹³ mělo být doprovodit skupiny SSU#1. Cílem této skupiny bylo nainstalovat signální světla pro snazší proplutí bojových svazů TF 77 (Taffy 77)¹⁴ a snažit se získat mapy s rozmístěním minových polí.

20. října 1944 došlo již k samotnému vylodění na ostrovu Leyte, chráněném 14. a 35. japonskou armádou o síle 20 tisíc nepříteliš zkušených vojáků (celá operace dostala kódové označení název King II). Američané nejprve udeřili na ostrov Leyte, kde se 20. 10. 1944 vylodila vojska X. A XXIV. Sboru. Jejich protivníkem byla japonská 16. pěší divize.¹⁵ V úvodních fázích operace mělo být na ostrově vyloděno cca 160 tisíc mužů, což bylo více než při operaci Overlord (vylodění v Normandii) dne 6. června 1944. Vrchním velitelem všech námořních sil v Leytském zálivu byl jmenován kontradmirál Jesse B. Oldendorf, ale jen do příjezdu 7. loďstva viceadmirála Kinkaida. Samotné vylodění proběhlo relativně v poklidu, až na pár minometných střel namířených na vylodovací pláže, se americké jednotky nestřetly s žádným odporem. Na tzv. Bílé pláži se vylodila I. jízdní divize a směřovala k městu Tacloban. Na vedlejší Červené pláži vystoupila na břeh 24. pěší divize, na jih od ní na Oranžové a Modré pláži začala plnit svůj úkol 96. pěší divize generálmajora Jamese L. Bradleyho. Postupovala však pomalu, protože odpor nepřítele byl značný v nepřehledném močálovitém terénu. Na nejjižnější Fialové a Žluté pláži zahájila svůj boj zkušená 7. pěší divize. I když tato divize sváděla nejtěžší boje s Japonci, již kolem poledne získala Dulag.¹⁶

Mezitím admirál Halsey hlídkoval severovýchodně od ostrova Luzon a čekal na případný střet s japonským námořnictvem. Generál

¹³ Rangers: Americké elitní jednotky, které se účastnily převážně tajných, záchranných a přepadových misí. Jejich počátek se datuje na 18. století.

¹⁴ Taffy: americké označení pro námořní bojová uskupení.

¹⁵ KOSINA, Jiří, *Americké pozemní síly 1941—1945*, Naše vojsko, Praha 1996, s. 12.

¹⁶ SKŘIVAN, Pád, s. 116—117.

Douglas MacArthur, který sledoval z paluby křižníku USS Nashville první vylodovací jednotky, se po obědě vypravil na břeh v doprovodu nového filipínského prezidenta Sergia Osmeňy a generála Carlose Romula. Při této příležitosti vznikla jedna z nejslavnějších fotografií druhé světové války, kdy se generál MacArthur brodí vodou na břeh Leytského ostrova. Přítomným kamerám byl určený proslov o jeho návratu na Filipíny a vyzval místní obyvatelstvo ke spolupráci.

V odpoledních hodinách americké jednotky pronikaly dále do vnitrozemí a na výsadkových plážích byly vykládány skupiny nákladních plavidel a zásob. První vylodovací den bylo tedy vytvořeno prostorné předmostí a na plážích bylo vyloděno dostatek techniky, vojska a materiálu, čímž byla první fáze úspěšně dokončena. Za celý den se americké jednotky setkaly jen s minimálním odporem a celkový počet ztrát se odhaduje na 49 mužů. Zatímco na vylodovacích plážích byl odpor minimální, americký lehký křižník Honolulu, který se po odstřelování pláže stáhl cca 5 kilometrů od pláže, byl zasažen torpédem z japonského torpédového letounu. Křižník se sice podařilo zachránit, avšak při výbuchu muničního skladu přišlo o život na 60 mužů. Kolem poledne 20. října Severní svaz admirála Ozawy vyplul k severnímu cípu Luzonu a ještě navíc mezi 22. a 23. říjnem vyslal 9 pátracích letadel, aby našly americké uskupení, ale tohoto cíle nebylo dosaženo. Po celou tuto dobu musel být dodržován rozkaz na rádiový klid.¹⁷ O stejné noci byla na Leyte vybudována provizorní americká obranná linie před případným napadením z vnitrozemí.

Následujícího dne ráno byl doprovodný australský těžký křižník Australia zasažen jedním z japonských letounů, který pronikl leteckou bariérou. Ačkoliv je tento čin některými historiky, potažmo spisovateli označován za první nálet tzv. pilotů (Kamikaze), první takový případ se stal až o čtyři dny později 25. října 1944 v bitvě u ostrova Samar.

¹⁷ WOODWARD, C Vann, *The Battle for Leyte Gulf: The incredible story of World War II's largest naval battle*, The Battery press, Nashville 1989, s. 41.

Poškození dvou křižníků Honolulu a Australia bylo jediným úspěchem, který se povedl japonskému letectvu během dnů 20. až 23. října 1944.

21. října, den po zahájení vylodovací operace na Leyte, se Američanům povedlo obsadit místní letiště u Taclobanu, posléze i město samotné, a pak i Dulag a nepřátelská vojska byla zatlačována dále do vnitrozemí. „23. října 1. mechanizovaná divize obsadila břeh úžiny San Juanico, deset kilometrů severně od Taclobanu. Hned poté se její oddíly vylodily na jihozápadním břehu ostrova Samar. Tato významná vodní cesta byla od této chvíle pod americkou kontrolou. V těchto dnech i 24. pěší divize získává západně od města Palao dvě důležité vyvýšeniny, a tím si otevírá do Leytského údolí.¹⁸ V pondělí 23. října 1944 v již osvobozeném hlavním městě provincie Leyte Tacloban byla jménem amerického prezidenta Roosevelta vyhlášena obnovená civilní vláda na Filipínách.

Mohutnost úderu, kterou Američané provedli na Leyte, Japonce dokonale zaskočila. Přesto japonský císařský hlavní stan rozhodl o vybojování rozhodné bitvy právě zde. Jamašita sice velice silně protestuje, ale polního maršála Terauči nepřesvědčil. Terauči trvá na svém názoru, že japonský společný útok námořnictva i letectva zlikviduje americkou invazi v Leytském zálivu. Tímto rozkazem byla pověřena 14. japonská armáda.¹⁹ Jamašita tedy musel poslechnout, rozdělil svou 16. divizi na jižní a severní svaz a doufal v brzký příchod slíbených posil.

¹⁸ HUBÁČEK, *Boj*, s. 154.

¹⁹ SKŘIVAN, *Japonská*, s. 391.

6. Bitva o Leytský záliv

Zahájení operace Šó—1 bylo započato dne 18. října 1944. Japonské vrchní velení operaci nechtělo zahájit, dokud si nebude přesně jisto, na který z filipínských ostrovů bude směřovat americký útok. Jistí si byli až po hlášení z ostrova Suluan ze dne 17. října, které je upozornilo na mohutný svaz nepřátelských plavidel mířících k ostrovu Leyte.²⁰ O této skutečnosti byl informován japonský císař Hirohito a oddělení pozemního vojska a námořnictva, které vydalo rozkaz k zahájení plánu Šó—1. Od prvního momentu se admirál Tojoda potýkal s problémem, že části japonského Spojeného loďstva se nacházely v základnách, jež od sebe dělilo několik stovek námořních mil. *„Když byl plán Šó uveden v platnost, většina z lodí japonského námořnictva byla buď poblíž Linggské cesty mimo Singapur, nebo v japonských vodách. Tabulka organizace rozdělila všechny dostupné lodě do pěti skupin a vrchní velitel admirál Soemu Tojoda zůstal na námořním velitelství v Japonsku.“*²¹

Podle plánu Šó—1 měl úderný svaz, jemuž velel viceadmirál Kurita (obraz č.4), vyplout z oblasti ostrova Lingga a nadále pokračovat na západ k Bruinejské zátocce u severních břehů Bornea. Po doplnění pohoných hmot se měl svaz dále rozdělit na tzv. Střední, (příloha č.1) kterému Kurita osobně velel a Jižní svaz (tabulka č.2) pod vedením Šodžiho Nišimuri (obraz č. 5). Střední svaz měl do Leytského zálivu proplout v noci průlivem San Bernardino a Jižní svaz průlivem Surigao. Dále se měl do průlivu Surigao dopravit také Severní svaz (příloha č.3) pod vedením Džisabury Ozawy (obraz č.6).²² Cílem mělo být sevření amerických jednotek do kleští. Japonské námořnictvo se při tomto úkolu spoléhalo především na své dvě ohromné bitevní lodi Jamato a Musaši. Jamato postavená v roce 1941, Musaši v roce 1942, byly to dvě ze tří

²⁰ MORISON, s. 119.

²¹ DULL, Paul S, *A Battle History of the Imperial Japanese Navy 1941—1945*, Naval institute press, Annapolis 1978, s. 315.

²² SEARS, David, . *The Last Epic Naval Battle: Voices from Leyte Gulf*, Greenwood Publishing Group 2005, s 105—106.

japonských bitevních lodí, které se řadily do bitevní třídy Jamato²³, třetí z lodí Šinano byla přestavěná na letadlovou loď. „Byly to nejmohutnější vyzbrojené bitevní lodě všech dob, jejich hlavní výzbroj tvořilo devět děl ráže 457 mm. Obě byly potopeny bombami a torpédy z amerických letadel, Musaši v říjnu 1944 a Jamato v dubnu 1945.“²⁴ Plán Šó—1 počítal s tím, že americké jednotky na Filipínách měly být napadeny s nebývalou koncentrací japonské námořní moci. Dotáhnout operaci na Filipínách bylo pro Japonce životně důležité. Neboť kdyby Američané získali trvalou kontrolu nad ostrovy, ztratilo by tím japonské císařství cestu k Východní Indii, odkud dováželo životně důležité palivo, díky němuž především vstoupilo do války.

Po půlnoci z 21. na 22. října 1944 byl radiolokátorem z amerického plavidla Darter zaznamenán kontakt s neznámými plavidly. Tím byly zahájeny první operace, které vedly k bitvě o Leytský záliv. K následnému střetnutí došlo mezi dny 23. až 26. října 1944 a vešlo ve známost jako největší námořní bitva v historii lidstva—bitva u Leyte (obraz č. 7).

6.1 Ponorkový útok

Americké ponorky Darter a Dace během vylodění jednotek na ostrově Leyte hlídkovaly poblíž severního pobřeží ostrovů Palawan a Borneo. Krátce po půlnoci dne 22. října 1944 zaznamenal Darter kontakt s nepřátelským uskupením rychle plujícím směrem na severovýchod. Dace se tedy vydala plnou rychlostí směrem na severovýchod, odkud by měla vhodné postavení pro případné napadení japonského svazu.²⁵ Darter mezitím Dace oznamoval přesný kurs, kterým se Japonci plaví a jejich rychlost. V tomto případě byla užita klasická taktika tzv. „vlčích

²³ Třída Jamato: Japonská lodní třída čítající největší doposud postavené bitevní lodě světa s výtlakem okolo 73 tisíc tun. Lodě v této třídě se započaly konstruovat po roce 1934, kdy Japonsko v rámci mezinárodní situace odstoupilo od smluv z Washingtonské konference z let 1921 až 1922.

²⁴ KEMP, Paul, *Námořní Války*, BETA — Dobrovský a Ševčík, Praha 2002, s. 158.

²⁵ SEARS, s 89.

smeček²⁶. Ta vyplývala z toho že, jedno z plavidel sledovalo nepřátelský svaz a podávalo informace druhému plavidlu, které mohlo zaujmout nejvhodnější pozici pro odstřelování nepřátelského uskupení.

K napadení mělo podle propočtů dojít kolem rozbřesku. Problémem se ukázalo býti nepřiliš vhodné prostředí. V oblasti se nacházely časté mělčiny a podmořské útesy, ale zastaralé ponorkové mapy podávaly velmi nepřesné informace. Přesto těmito vodami musely ponorky plout řadu hodin, aby splnily svůj úkol.²⁷ V půl páté ráno Dace dosáhla stanovené pozice. Ke kontaktu ovšem nedošlo, neboť japonský plující svaz změnil kurz a ponorce Darter, která jej sledovala, se ztratil. Obě ponorky zahájily tedy přípravu pro svůj zítřejší návrat. 23. října měly totiž ukončit svoji činnost v této operační oblasti a odplout zpět do svých kotvišť v Austrálii.

V odpoledních hodinách 22. října dálkový letecký průzkum zpozoroval v oblasti, kde se pohybovaly ponorky Darter a Dace, nepřátelský konvoj. Z ponorkového velitelství sídlícím na jihozápadě Tichomoří přišla Darteru a Dace zpráva o plujícím japonském svazu. Velitelé obou ponorek tedy přerušili úkony k návratu do kotvišť a dohodli se na novém plánu k napadení onoho svazu. V ranních hodinách 23. října obě ponorky dosáhly kontaktu s japonským uskupením plavícím se ve dvou kolonách. Aniž by si toho byly posádky ponorek vědomy, právě objevily Střední svaz viceadmirála Kurity, který mířil do oblasti Leytského zálivu. Okamžitě tuto informaci zaslali kontraadmirálu Christiemu, který ji odeslal veliteli 3. loďstva admirálu Halseymu. Tuto zprávu lze považovat za jednu z nejdůležitějších z války v Tichomoří pro další vývoj války v této oblasti. Po zbytek noci jely ponorky co nejvyšší rychlostí, aby předešly Střední svaz a mohly ho napadnout. Před 6. hodinou ranní dosáhly ponorky vhodné pozice pro útok, který nastal v 6:32. Darter vypálil šest torpéd na těžký křižník Atago a dvě zasáhly svůj cíl. Hořící Atago posléze

²⁶ Vlčí smečky: Taktika užívaná ponorkovými uskupeními, proti nepřátelským konvojům.

²⁷ HUBÁČEK, *Boj*, s. 182.

kleslo ke dnu. Z potápějící se lodi se evakuoval admirál Kurita spolu s 529 přeživšími muži.²⁸ Následně poté Darter vypálil další torpéda na těžký křižník Takao, který byl dvěma z nich zasažen. Mezitím čtyři japonské torpédoborce zaměřily pozici Darteru a pluly jeho směrem, aby svrhly hlubinné pumy. Útok se ovšem ke štěstí Darteru nezdařil. Pumy po jeho ponoření totiž bouchly od něj ve značné vzdálenosti. Viceadmirál Kurita, který byl ze zážitku otřesen přestoupil před 4. hodinou odpolední na bitevní loď Jamato, která se stala jeho novou vlajkovou lodí.

U druhé kolony, kterou sledovala ponorka Dace, došlo k potopení těžkého křižníku Maja, ten byl zasažen čtyřmi torpédy. Zajímavostí zůstává, že kdyby velitel ponorky Dace, fregatní kapitán Claggett, počkal pár minut, mohl zaútočit na bitevní kolos Jamato.²⁹ Také Dace se, ale ihned po útoku ponořila a byla následně napadena japonskými torpédoborci. Ti byli poněkud úspěšnější než jednotka před nimi, protože jejich hlubinné pumy při výbuchu otřásly Dace.

Po útocích se japonské torpédoborce stáhly a i se zbývajícími loďmi svazu zaměřily dle plánu směrem na severovýchod. Dace poté, co přečkala útok, zaměřila směrem na sever. Po krátké plavbě spatřila stožáry křižníku Takaa, který byl poškozen Darterem. Stejný pohled se zhruba v 9:20 naskytl i Darteru. Obě ponorky se pokoušely znovu zaútočit na poškozený křižník, avšak bez výsledků. Takao i přes své poškození zůstal schopný plavby a navíc byl i chráněn torpédoborci a doprovodným letadlem. Obě ponorky pochopily, že útok za denního světla není možný, a tak následovaly křižník směrem na jih s cílem opět provést útok v noci.

Pro Darter se situace stala kritickou krátce po první hodině ranní 24. října. Ponorka najela na korálový útes v Palawanské úžině. Pro velitele ponorky Dace Claggetta se nyní naskýtaly dvě možnosti. Buď se bude snažit potopit poškozený křižník, nebo připluje na pomoc Darteru. Rozhodl se na připlout na pomoc ponorce. Bohužel i přes veškerou

²⁸ DULL, s. 315.

²⁹ CUTLER, Thomas J, The Battle of Leyte Gulf: 23—26 October 1944, Naval Institute Press 2013, s. 99.

snahu, kterou obě posádky vynaložily, včetně nebezpečného manévru tažení lanem, se Darter nepodařilo vyprostit. Padlo tedy rozhodnutí ponorku zničit náložemi. Po umístění výbušnin a přesunutí posádky na Dace se ovšem ozvaly jen slabé výbuchy, které ponorce nijak vážně neublížily. Stejný výsledek se dostavil při pokusu o torpédování ponorky a odstřelování z palubního děla. Ponorku nakonec zničil japonský letoun, který letěl okolo.³⁰ Dace nyní nabrala směr k australskému Fremantlu.

Při konečném zhodnocení lze konstatovat, že i přes ztrátu ponorky Darter podařilo zničit dvě nepřátelská plavidla a jedno poškodit. K tomuto faktu jistě přispělo nejenom navázání radarového kontaktu s Kuritovým svazem, ale i to, že viceadmirál Kurita nechránil své plavidla vepředu plujícími torpédoborci, což byla obvyklá taktika při plutí svazu.

6.2 Sibuyanské moře

Od 22. října 1944 dostávalo americké vrchní velení první zprávy o pohybu japonských sil blížících se k Filipínám. Po úspěšném útoku ponorek Darter a Dace přišel viceadmirál Kurita o značnou část svého uskupení. 23. října přicházely informace i o dalších dvou japonských uskupeních. Šlo o úderný svaz viceadmirála Šimy, který se jako první prozradil rádiovou depeší a před půlnocí 23. října byl objeven i Jižní svaz viceadmirála Nišimury. Američané prováděli poslední přípravy na velkou námořní bitvu. Po celé pondělí 23. října 1944 letadlové lodi Halseyho 3. loďstvo čerpalo palivo a doplňovalo munici, ihned poté zamířilo k Filipínám, jejich letouny letouny pátraly po japonských lodích. Ovšem také japonská letadla z Luzonu hledala Halseyho loďstvo.³¹

Kurita se svým Středním svazem pokračoval dále směrem na sever podél Palawanského pobřeží. Poté zamířil směrem na východ a proplul mezi ostrovy Mindoro a Busuanga, tím vplul do Sibuyanského moře. Po osmé hodině ranní dne 24. října 1944 byl Kuritův svaz spatřen u ostrova

³⁰ STURMA, Michael, *The USS Flier: Death and Survival on a World War II Submarine*, University Press of Kentucky 2009, s. 98.

³¹ SKŘIVAN, Pád, s. 120—121.

Mindoro americkým letcem z letadlové lodi Intrepid. Admirál Halsey, který byl o této skutečnosti zpraven, vydal svým třem operačním skupinám příkaz k jeho napadení. Kuritův svaz ovšem musel být napaden jen letecky. Američané předpokládali, že průliv San Bernardino a okolí je Japonci zaminováno, rozhodli se proto, že vyplují Kuritovi v ústrety, aby ho přinutili k válečnému střetu.³² Z letadlových lodí Cabot a Intrepid proto vzlétla letadla a zamířila na západ.

Zhruba ve stejnou dobu, kdy byl zpozorován Kuritův Střední svaz, japonský hlídkový letoun z ostrova Luzon spatřil skupinu 38.3 kontraadmirála Shermana, patřící pod Halseyho vedení. Krátce po půl deváté ranní došlo tedy ke střetnutí letadel ze Shermanovy skupiny s japonskými stíhači a bombardéry z Luzonu. Po heroickém výkonu na straně Američanů, kteří nakonec ubránili svou letadlovou loď Esex, se museli američtí stíhači vrátit na své plavidlo kvůli nedostatku paliva. V tomto střetnutí se jasně prokázal lepší technologický vývoj na straně Američanů v oblasti letectví. Americké (Hellcaty)³³ měly oproti japonským (Zerům)³⁴ větší rychlost a stoupavost. Tato převaha se projevila i tím, že v tomto střetu americký kapitán McCampbell sestřelil 9 japonských letounů v jedné akci.³⁵ Tento rekord nebyl překonán po celou dobu 2. světové války. Také druhá skupina z lehké letadlové lodi Princeton dokázala nepřátelský útok odrazit.

Po půl desáté se piloti vraceli na palubu Princetonu. Znenadání se ale na obloze objevil osamocený japonský střemhlavý bombardér. Proletěl americkou palbou a svou 250kg vážící bombou se mu podařilo zasáhnout palubu Princetonu. Křížníky Lexington a Reno zahájily palbu na nepřátelský bombardér. Ten však teď zasažen nebyl, sestřelil ho až

³² HUBÁČEK, *Boj*, s. 193.

³³ Hellcat: Celým názvem Grumman F6F Hellcat, americký stíhací letoun, zařazen do armády v roce 1943.

³⁴ Zero: Neoficiální název pro Micubiši A6M, japonský palubní stíhací letoun, zařazen do armády v roce 1940.

³⁵ WILLMOTT, H. P., *The Battle of Leyte Gulf: The Last Fleet Action*, Indiana University Press, 2005, s. 108.

hlídkový bojový letoun z Princetonu.³⁶

Letecká japonská puma, která předtím zasáhla Princeton, pronikla čtyřmi podlažními, než vybuchla. Loď ihned zachvátil požár, díky němuž explodovala připravená torpéda a letadla. Po následném hašení a evakuaci zůstalo u Princetonu 6 torpédoborců a 2 křižníky. Zbytek skupiny se vydal na plavbu směrem na jih k průlivu San Bernardino.

Během záchranných operací se na nebi opět objevily japonské letouny, které patřily k Severnímu svazu viceadmirála Ozawy. Letecké uskupení se ovšem k poškozenému Princetonu (i když jejich hlavním cílem bylo Shermanovo uskupení) ani nepřiblížilo. Bylo napadeno letadly z letadlové lodi Lexington a rozprášeno. Druhý nálet z Ozawových letadlových lodí byl o něco úspěšnější. Zhruba sedmi japonským letadlům se podařilo proletět a zahájily útok na lodě Lexington, Essex a Langley. Ovšem nálety proběhly pro Japonce neúspěšně a navíc byly všechny letouny sestřeleny. Tím byla zakončena jediná akce Ozawových palubních letounů.

Záchranné akce Princetonu dále pokračovaly. Ovšem zřejmě díky silně vanoucímu větru, Princeton opět zachvátily plameny a explodovala mu zadní část paluby. Paluba dopadla na křižník Birmingham a zabila na 85 mužů posádky.³⁷ Dalších 300 námořníků je dodnes vedeno jako pohřešovaní. Princeton, jenž byl vzat do vleku, již nebylo možno díky rozsáhlému poškození zachránit. V 17:50 byl tedy potopen torpédou z lehkého křižníku Reno.

Mezitím napadla americká letadla z operační skupiny TG 38.2 Kuritův svaz. Za nejlákavější cíle v této situaci by se dalo uvažovat o bitevních kolosech Jamato a Musaši, které pluly ve stejné formaci. Na obě lodě tedy směřoval první nálet. I přes mohutnou protileteckou palebnou clonu byla každá z obou lodí zasažena několika pumami a torpédou. I když protivzdušná výzbroj japonské lodní skupiny nebyla

³⁶ HOYT, Edwin P, *Bitva v zálivu Leyte: zánik letadlové lodi Princeton*, BETA Dobrovský & Ševčík, Praha 2002, s. 87.

³⁷ WILLMOTT, s. 109.

vybavena posledními technickými vymoženostmi jako americké námořnictvo, byla to nicméně impozantní vojenská síla. „Hlavní oporu tvořila dělová dvojčata ráže 12,7 cm, kterých měla Jamato čtyřadvacet a Musaši dvanáct. *Tato děla mohla vypálit čtrnáct ran za minutu do výše 9 500 metrů. Všechny lodě byly vybaveny četnými kanóny ráže 25 mm; Jamato jich měla 152 a Musaši 130. Menší křižníky jich měly do 90 a torpédoborce do 40. Ty měly nevýhodu poměrně malé rychlosti střelby, doplňovalo je však mnoho kulometů ráže 13 mm.*“³⁸ Nadále pokračovaly americké nálety zhruba do 13:00. Během těchto úkonů se Kurita obrátil s žádostí o pomoc jednak na velitelství v Manile a jednak na viceadmirála Ozawovu. V depeši žádal o útok na letadlové lodě, které se měly dle jeho mínění nacházet v Lamonské zátocce. Jeho žádost ovšem nebyla vyslyšena. Po 13. hodině začala nová vlna náletů, při které byla opět zasažena Musaši. Musaši, která byla více poškozena než její sesterská loď, musela snížit rychlost na 22 uzlů kvůli, zejména kvůli vnikání vody do jejího trupu.

Po náletu admirál Kurita snížil rychlost kvůli pomalejší Musaši. Musaši se však stále opožďovala, a tak byl vydán rozkaz, aby ji hlídal těžký křižník Tone. Krátce před 14:30 následoval již pátý americký nálet na Kuritův svaz. Musaši zasáhlo dalších 10 pum a loď se začala naklánět na levobok. I ostatní lodě ze svazu byly zasaženy, ale poškození nebylo nijak vážné. Musaši se několik hodin ještě držela na hladině, ale pět minut po půl 8 večer se její osud zpečetil a loď se potopila.³⁹ Bitevní lodě Jamato, Haruna a Nagato byly lehce poškozeny a křižník Mjoko musel odplout k opravám do Bruneje.

Kurita se nyní stahoval od amerických letadlových lodí. Plul směrem na západ, kde přeskupil své síly a dále pokračoval k průlivu San Bernardino. Ve 20:20 dostal zprávu od admirála Nišimury, v níž stálo, kde se právě nachází. Navíc získal informace o chystaném proplutí průlivem

³⁸ BOYNE, Walter J, *Srážka titánů : Námořní bitvy 2. světové války*, Naše vojsko, Praha 1997, s. 244.

³⁹ WILLMOTT, s. 117.

Surigao do Leytského zálivu, kde se měli shledat. Sraz byl domluven na 9. hodinu ranní u ostrova Suluan.

V bitvě v Sibuyanském moři se naplno projevil fakt technického pokroku převážně v oblasti letectví na straně Američanů. Nasazení technicky vyspělejších strojů na americké straně jim jistě pomohlo k lepším válečným výsledkům než jejich protějškům. To se projevilo i na výsledcích v počtu ztrát a zničených letadel.

Dalším problémem byla spolupráce mezi jednotlivými veliteli. Zatímco na americké straně vše probíhalo v relativním pořádku, pochybení můžeme naopak nalézt na straně Japonců. Pro Kuritu muselo být jistě velkým zklamáním, že v bitvě v Sibuyanském moři byl odkázán sám na sebe bez letecké podpory. Při několika náletech, které směřovaly na viceadmirála Kuritu a jeho svaz, viceadmirál žádal o pomoc z Fukudomeho letecké základny. Kurita byl však odmítnut proto, že letadla plnila jiné bojové úkoly.⁴⁰ Navíc před akcí samotnou Kurita poslal 32 hydroplánů ze svých lodí na ostrov Mindoro na přání viceadmirála Ónišiho. „*Fukudome byl přesvědčen o tom, že nejlepší metodou letecké obrany na moři je útok na letadlové lodě protivníka.*“⁴¹ Tato jeho domněnka se ukázala býti až doposud v bitvách v Tichomoří pravdivá. Proto letadla byla raději použita k útoku na americké lodě než k obraně Kuritova svazu. Oproti ztrátě lehké letadlové lodi a několika letadel na straně Američanů měli Japonci ztráty mnohem rozsáhlejší. Ztratily největší bitevní loď *Musaši*, dále bylo vyřazeno několik ostatních lodí spolu se zničeních stovek japonských letadel. Tím byl výsledek střetnutí zcela jasný. Lze konstatovat, že bez letecké ochrany se ani největší loď, natož řada menších, nemůže úspěšně bránit proti útoku ze vzduchu.

⁴⁰ VEGO, Milan N., *Battle for Leyte 1944 : Allied and Japanese Plans, Preparations, and Execution*, Naval Institute Press 2013, s. 180.

⁴¹ MACKSEY, s.270.

6.3 Průliv Surigao

Prozatím poklidná plavba Jižního svazu viceadmirála Nišimury skončila v ranních hodinách 24. října 1944. Neboť jeho průzkumný letoun, který vyslal, aby získal přehled o situaci v Leytském zálivu, před 7. hodinou ranní zpozorovalo americké uskupení.

Odeslání depeše o amerických silách v Leytském zálivu byla toho dne vůbec první zpráva o nepříteli. V 6 hodin letadlové lodě Enterprise a Franklin začaly pátrat po celém Suluském moři, aby vyhledaly japonské síly.⁴² Japonský Jižní svaz byl právě zde objeven. Následně byl napaden americkými letadly, které patřily pod bojové uskupení TF 38.4. Tyto nálety ovšem nezaznamenaly vážnější úspěch. Nišimura se pokoušel o náletu informovat viceadmirál Kuritu, ten ovšem depeši obdržel až kolem 2. hodiny odpolední. V té době na něj byly totiž podnikány nálety amerických stíhačů, jak je popsáno v kapitole výše.

Jako první se o objevení Nišimurova svazu dozvěděl velitel 7. loďstva viceadmirál Thomas C. Kinkaid. Ten vydal rozkaz o přípravě útoku na Jižní svaz kontradmirálu Jessemu Oldendorfovi. Oldendorf vymyslel na Japonce past, kdy přikázal svým bojovým člunům, aby připravily své útočné pozice uvnitř průlivu Surigao.⁴³ Okolo poledne se průzkumný letoun náležící k 5. letecké armádě pohyboval v okolí Suluskémského moře, kde spatřil Jižní svaz viceadmirála Šimy. Američané tedy již v poledne znali pozice všech nepřátelských bojových svazů.

Halsey tehdy zaslal velitelům letadlových lodí depeši, v níž rozhodl, že část jeho operačních skupin bude převelena pod viceadmirála Willise Leehe jako nový 34. operační svaz. Tento nový svaz měl krýt východní ústí průlivu San Bernardino na rozkaz Halseyho.⁴⁴ Viceadmiral Kinkaid ovšem díky malému výkonu svého komunikačního systému nedostal

⁴² TULLY, Anthony P, *Battle of Surigao Strait*, Indiana University Press, 2009, s. 62.

⁴³ SYMONDS, Craig L, *The Naval Institute Historical Atlas of the U.S. Navy*, Naval Institute Press, 2001, s. 180.

⁴⁴ VAT, s. 357.

dodatek této zprávy. V ní stálo, že svaz admirála Leeho bude vytvořen jen podle potřeby a rozkazu admirála Halseyho. Což se později mohlo ukázat osudným.

Po 22:30 se Jižní svaz plující ve dvou skupinách nacházel v Mindanajském moři. Plující japonský svaz zaznamenal americký radar na lodi ze skupiny PT 131. Na útok vyrazila první trojice (PT).⁴⁵ Útok se ovšem nezdařil, 2 ze člunů byly poškozeny. Po půlnoci byli Japonci napadeni následujícími dvěma uskupeními, avšak ani ty mu nezpůsobily žádné škody.

25. října změnil Nišimura svoji formaci. Svaz plul nadále směrem na sever do americké pasti. Před 3:00 již nachystané americké torpédoborce věděly o blížícím se japonském svazu. Nišimura opět změnil formaci, vepředu nyní pluly torpédoborce, jak bylo zvykem a obvyklou taktikou. Ve 3:01 americké torpédoborce vypustily torpéda, která zasáhly Fuso. Fuso se rozlomila na dvě části, ale Jamaširo s Nišimurou o tom nic nevěděli a pokračovali na sever. Teprve ve 3:30 posílá Nišimura signály, ve kterých hlásil, že americké torpédoborce byly objeveny v severní části úžiny.⁴⁶ O několik chvil později byly zasaženy další 3 japonské lodě, načež se potopila Mičisio. Před 4:00 zahájily americké lodě ostřelování dle vlastního uvážení. Již vážně poškozená Jamaširo se pod náporom dalších střel potopila také. Křižník Mogami byl poškozen rovněž a jedinému torpédoborci Šigure se podařilo uniknout. Zajímavostí je, že Američané si při nařízené volné palbě sami poškodili torpédoborec Grant, poničený již japonskou opětovanou palbou.

Ve 4:20 vplul do průlivu také 2. úderný svaz viceadmirála Šimy. I na tento svaz, jako předtím na Nišimurův, nejprve zaútočily torpédové čluny, ty těžce poškodily lehký křižník Abukuma. Ostatní japonské křižníky a torpédoborce pluly však rychle vpřed.⁴⁷ Šima, který jako první pochopil

⁴⁵ PT: Zkratka znamenající Patrol Torpedo je označení pro americké torpédové čluny, které byly hojně využívány ve válce v Tichomoří za druhé světové války.

⁴⁶ WILLMOTT, s. 150.

⁴⁷ SKŘIVAN, *Japonská*, s. 398.

tragickou situaci svazu, se raději stáhl, ale z boje zatím utíkat nehodlal. Při ústupu se však s jednou z jeho lodí střetl ustupující křižník Mogami. Šima stále hodlal prosadit svou myšlenku zaútočit na Američany i přes protesty svých důstojníků.

Nad svazem se objevily americké avangery, a tak Šima dal pokyn k ústupu. Americká letadla však nezaútočila. Objevují se teorie, že odletěla na svoji základnu, neboť se Japonci naladili na americkou frekvenci a podařilo se jim odvysílat falešnou zprávu o útoku japonských letadlových lodí. Tento fakt ovšem není možné potvrdit a někteří historikové (především američtí) jej dokonce ve svých studiích ani nezmiňují. Šima se dal tedy kolem 4:30 na ústup a Oldendorf se ho jal pronásledovat. Při tomto stíhání se mu podařilo zničit torpédoborec Asagumo. V těchto brzkých ranních hodinách dostal zprávu o útočícím japonském Středním svazu a vydal se mu tedy vstříc.

25. října ráno zasedal americký štáb 7. loďstva. „*Na otázku viceadmirála Kinkaida, zda „je něco, co jsme neudělali“ odpověděl náčelník štábu kapitán Richard H. Cruzen: „Admirále, dokážu myslet jen na jedinou věc. Ještě jsme se nikdy přímo nezeptali Halseyho, zda 34. operační svaz střeží Sanbernardinský průliv.“*⁴⁸ Negativní odpovědi se dočkali až o 7. hodině ranní. Operační svaz spolu s admirálem Halseym nyní sledoval japonské letadlové lodě.

Bitva, která proběhla v průlivu Surigao, se už zcela odehrávala v americké režii. Američané o Nišimurově jižním svazu věděli již od 24. října a měli tedy dostatek času na bojové přípravy .

Nišimura v momentě, kdy vplul do průlivu, který byl mimochodem velice těsný, již neměl šanci proti připravenému Oldendorfovi získat výhodu manévrováním. Chybou na straně Nišimuri bylo také to, že nečekal na Šimův doprovodný 2. úderný svaz a řítit se nezadržitelně vpřed. Je možné se domnívat, že doufal ve své štěstí a v umění bojových manévru ve tmě, v kterém Japonci vynikali. V době, kdy byl napaden

⁴⁸ SKŘIVAN, *Japonská*, s. 399.

Američany, se nepokusil ale ani o úhybné manévry a de facto předčasně kapituloval. Tuto kapitulaci zaplatil i svým životem, kdy se nechal potopit zároveň s lodí Jamaširo. Důvodem pro Nišimurova jednání mohlo být jeho morální a bojové selhání v této bitvě vůči lepšímu a silnějšimu nepříteli. Dále pak také to, že jeho syn nedávno padl při obraně Filipín, což Nišimuru zdrtilo.

Viceadmirál Šima se v podstatě ale zachoval správně, když po zhodnocení nastalé situace nařídil ústup. Zajisté by jeho méně početná skupina dopadla obdobně jako Nišimura předním. Dá se říci, že tato bitva byla velkým fiaskem pro Japonce. Ovšem obětování Jižního svazu a Halseyho opuštění pozic při jeho cestě na sever vedlo k tomu, že Kuritův Střední svaz nyní mohl nezpozorován proplout průlivem San Bernardino. To mohlo mít pro Američany fatální následky.

6.4 Samar

Po bitvě v průlivu Surigao Šimův svaz plul do bezpečí. Na severu admirál Halsey pronásledoval Ozawovy letadlové lodě a dle jeho plánů měl 34. operační svaz hlídat ústí do průlivu San Bernardino. Situace ovšem byla jiná. 25. října zrána Kurita proklouzl se svoji skupinou lodí nebezpečnou úžinou San Bernardino.⁴⁹ Admirál Halsey se domníval, že Ozawův svaz letadlových lodí čítá nejsilnější japonské uskupení. Díky tomu nebyla cesta do Filipínského moře střežena. Japonský plán, i přes značné ztráty z předcházejících střetnutí, nyní začínal vycházet. V době, kdy Kurita vplul do Filipínského moře, obrátil svůj svaz na jih, kde se měl setkat po předešlé domluvě s Nišimurou. V půl 5:30 avšak dostal zprávu o zničeném Jižním svazu. Střední svaz byl tedy nyní jediným japonským uskupením nacházejícím se v této oblasti. Bojový svaz o čtyřech kolonách, ale měl dostatek prostředků ke splnění zadaného úkolu i samostatně. Tím bylo napadnout americká invazní vojska a lodě.

⁴⁹ VAT, *Válka*, s. 359.

V této oblasti hlídkovala operační jednotka 77.4 rozdělená do 3 skupin. Jedna z těchto skupin: Taffy 3 byla blízko u připlouvajícího japonského Středního svazu.⁵⁰ Kolem 7.00, kdy již vyšlo slunce, spatřila posádka bitevní lodi Jamato vzdálené nepřátelské letadlové lodě. Viceadmirál Kurita se mylně po celou dobu bitvy domníval, že jsou to letadlové lodě patřící 3. loďstvu admirála Halseyho. Ve skutečnosti se jednalo o skupinu Taffy 3 s malými doprovodnými letadlovými loďmi.

Japonci ihned zahájili z lodních děl ostřelování této americké skupinu. Taffy 3 byla víceméně teď osamocena, neboť Taffy 1 byla příliš vzdálena a letadla z Taffy 2 musela k ní urazit vzdálenost přes 30 km.⁵¹ Zde viceadmirál Kurita udělal osudovou chybu. Měl raději vyrazit vpřed se svým silným loďstvem, pravděpodobně by letadlové lodě zničil. *„Eskortní letadlové lodi, plavidla o výtlačku 10 000 tun s 25 až 30 letouny na palubách, byly určeny pro plnění úkolů převážně obranného charakteru. Ty souvisely s ochranou konvojů, podporou invazních vojsk, zajišťování protiponorkových hlídek apod.“*⁵² Nebyl předpoklad, že letouny z jejich palub budou muset bojovat se silným loďstvem nepřítele. Američané se raději stáhli do silné dešťové přeháňky a vyslali vstříc Japoncům své torpédoborce. Zároveň americký velitel kontraadmirál Clifton Sprague vyslal žádost o pomoc. Admirál Halsey byl ovšem na severu a Oldendorf teprve nedávno skončil s pronásledováním Šimy. Nicméně Oldendorf se vydal co nejdříve Spraguemu na pomoc. Útok 4 torpédoborců na Japonce skončil tragicky. Při téměř sebevražedném útoku byly 3 zničeny a zároveň poškozeny 2 letadlové lodě a 1 křižník. Nicméně díky nim se podařilo Taffy 3 odplout do bezpečí v krytu dešťové přeháňky. Mezitím na Kuritův svaz zaútočila letadla z Taffy 3, ovšem bez citelnějších výsledků. Obrat nastal až za pomoci letadel z Taffy 2. Společnými silami se jim podařilo poškodit několik plavidel a 3 těžké křižníky, které se následně potopily.

⁵⁰ DULL, s. 324.

⁵¹ Tamtéž, s. 324.

⁵² HUBÁČEK, Miloš, *Odsouzená loď, Paseka, Praha 2001*, s. 59.

Po 9:00 Kurita přerušil boj a rozmýšlel, co dál. V jeho hlavě se mohlo odehrávat zhruba toto. Od jeho vyplutí z Brunejského ho postihly těžké ztráty, všechny jeho síly byly navíc poškozeny a dalo se předpokládat, že by mohl utrpět ještě větší poškození, než se mu podaří dostat z dosahu Američanů. Zároveň nevěděl, kde v této době pluje Ozawa a jestli Halsey se vydal opravdu na sever.⁵³ Proto nařídil svým lodím ústup na sever, aby zkontroloval ztráty a následně aby mohl opět plout k americkým invazním vojskům. Američané tedy přečkali útok nejsilnějšího uskupení a dokonce mu způsobili citelné ztráty. A co je nejdůležitější: zabránili Kuritovi pokračovat dále na Leyte, kde by mohl nerušeně napadnout invazní vojska.

Po Kuritově stáhnutí však nebylo stále pro Američany bezpečno. Na obloze se objevilo uskupení kamikaze, které objevilo americké uskupení Taffy 1. Jedno ze zer dopadlo na eskortní letadlovou loď Santee a zabilo 16 mužů.⁵⁴ Následovaly i další útoky, ovšem zbylá letadla byla sestřelena až na dvě, z nichž jedno poškodilo letadlovou loď Suwannee. Obě lodi ovšem útoky přežily. Takové štěstí ovšem neměla letadlová loď St Lo. Japonský poručík Jukio Seki způsobil na tomto plavidle ohromnou explozi, která zapříčinila rychlé potopení lodi.⁵⁵

Kuritu, který se stahoval na sever, nicméně nadále pronásledovaly americké letouny. Těm se podařilo potopit křižník Suzuja. Následně na něj také zaútočily letouny z 38. operačního svazu, které na četné žádosti vyslal admirál Halsey. Ty potopily 1 torpédoborec, ostatní plavidla byla ovšem také v žalostném stavu. Kuritovi se i přes to podařilo před 10. hodinou večerní doplout do úžiny San Bernardino. Usoudil, že v Leytském zálivu by našel již jen prázdná, plavidla a bál se i následných leteckých útoků. Navíc se mu nedostávalo žádných informací o nepřátelských silách. Tak se tedy největší naděje na japonský úspěch

⁵³ DULL, s. 327.

⁵⁴ LAMONT—BROWN, Raymond , *Kamikaze: samurajové bez naděje na návrat*, Beta, Praha 2004, s. 62.

⁵⁵ KUWAHARA, Yasuo, ALLRED, Gordon T, *Kamikaze: A Japanese Pilot's Own Spectacular Story of the Famous Suicide Squadrons*, American Legacy Media 2007, s. 124—125.

v oblasti Leyte ztratily. Útoky kamikaze pokračovaly i následujícího dne 26. října krátce po poledni, avšak bez ztráty plavidel na americké straně.

Halsey se dopustil fatální chyby, když nechal průjezd do Filipínského moře zcela nechráněn. Ozawovi tedy vyšel jeho plán na vylákání Halseyho, čímž získal viceadmirál Kurita volný průjezd. Ke štěstí Američanů se v oblasti nacházely 3 skupiny Taffy, které Kuritův postup zastavily. Kurita se zde dopustil řady závažných chyb. Především chybně odhadl nepřátelské uskupení, které považoval za Halseyho 3. loďstvo. Dále nekorigoval útok na nepřátelské lodi, který skončil jen odstřelováním z dálky. Kdyby se přiblížil na minimální vzdálenost, doprovodné letadlové lodě by neměly proti jeho síle nejmenší šanci a cesta k vyloďovacím plavidlům na Leyte by byla volná. Dalším z problémů, které se objevily v tomto střetnutí, byla špatná radiová komunikace. Kvůli ní neměl téměř žádné, nebo jen kusé informace o amerických jednotkách. Proto byl jeho úsudek nesprávný. Američanům se tedy povedl malý zázrak: slabší svaz zahnal na ústup silnějšího nepřítele, který mohl Filipínskou operaci značně narušit

6.5 Mys Engaño

Pro popis posledního střetnutí u Leyte se musíme vrátit do dne 24. října 1944. Severní svaz viceadmirála Ozawy měl za úkol odlákat hlavní síly amerického loďstva v oblasti Leytského zálivu (což se mu povedlo) i za cenu sebezničení. Jak již bylo popsáno v kapitole Sibuyanské moře, v ranních hodinách 24. října objevil japonský průzkumný letoun část 3. loďstva admirála Halseyho. Do vzduchu byly vyslány 2 skupiny japonských letadel, které následně zaútočily na jednotku kontraadmirála Shermana. Po citelných ztrátách na straně Japonců a minimálních na straně Američanů japonsští letci dezinformovali velitele s tím, že potopili velkou část amerických plavidel. Američané tušili, že letadla provedla nálety z palub letadlových lodí, jen neznali jejich přesnou pozici. Proto,

aby je Ozawa vylákal, poslal jim vstříc 2 bitevní lodě s doprovodem jako vnařidlo. Americké průzkumné letouny následně ona plavidla objevila a následně i Ozawův svaz. Admirál Halsey se tedy před půlnocí vydal na pronásledování Severního svazu. Jím vyslané letouny brzy objevily obě dvě skupiny Japonců.⁵⁶ Ozawa totiž rozdělil své síly do 2 skupin, čímž mělo být lehčí je objevit. Jelikož Halsey nyní znal přesnou pozici japonského svazu, vydal příkaz zformovat operační svaz TF 34 pod vedením viceadmirála Leeho a taktické velení nad celým útočným svazem předal viceadmirálu Mitscherovi. Úkolem 34. operačního svazu bylo předstihnout spojenecké letadlové lodě a udeřit na nepřítele po provedeném leteckém útoku. Ostatní američtí velitelé v oblasti si zatím mysleli, že TF 34 je již dávno zformována a střeží průliv San Bernardino. Mitscher ve 4:30 vydal rozkaz, aby se posádky letadel na všech letadlových lodích připravily na první útočnou vlnu. Ještě před rozbřeskem byly vyslány průzkumné letouny, aby získaly novější informace o japonském svazu. Viceadmirál Mitscher bez čekání na nové informace vydal rozkaz první útočné skupině zahájit útok.⁵⁷ Poté dostal velitel leteckého útoku údaje o nepříteli. Útok amerických letadel započal po 8:00.

Viceadmirál Ozawa útok očekával až v pozdějších hodinách. Na obranu mu zbylo jen kolem 15 stíhaček (autoři nejčastěji uvádějí rozmezí mezi 12 až 15). Musel se tedy bránit jen protileteckou palbou a manévrováním s lodmi. První útok Američanů logicky směřoval na letadlové lodě nepřítele. Na Ozawův svaz bylo podniknuto celkem 6 náletů, přičemž první započal po 8:00 a poslední po 15:00. Úspěch slavily ovšem jen první 4 nálety, při kterých byly zničeny 4 letadlové lodě: jmenovitě Čijoda, Čitose, Zujkaku a Zujho. Poté, co se Zujkaku potápěla, byl viceadmirál Ozawa přesunut na lehký křižník Ojodo. Dále byl potopen torpédoborec Akicuki. Celkem na Severní svaz útočilo na 527 amerických

⁵⁶ CUTLER, s. 206—207.

⁵⁷ HUBÁČEK, *Boj*, s. 323.

letadel, z toho 326 bombardérů (autor Dan van der Vat uvádí např. 728). Halseyho radost nad postupným ničením důležitých letadlových lodí pokazila zpráva (zpožděná přenosem o 90 minut), již obdržel během zahájení náletů. Ve zprávě stálo, že Kurita se objevil u Samaru a že Kinkaid žádá okamžitě o pomoc, ale teprve po půl hodině Halsey vydal rozkaz jedné operační skupině letadlových lodí vyrazit Kinkaidovi na pomoc.⁵⁸

V 10:00 obdržel Halsey od admirála Nimitze novou depeši. Tu si podle mnohých historiků Halsey špatně vyložil jako urážející zpochybnění jeho práce, protože Nimitzovi šifranti zprávu špatně zakódovali. Ve zprávě stálo: *„Kde je, opakuj, kde je bojový svaz 34. Svět je překvapen.“* Halsey zuřil nad výstražným *"opakuj"* a nezaslouženým *"Svět je překvapen"*, a byl uveden do rozpaků tím, že byla zaslána kopie také admirálu Kingovi. *Ačkoliv to nikdy nepřipustil, dané skutečnosti mluvily samy za sebe: udělal chybu. To ale nezmenšovalo jeho zlost na Nimitze, neboť to považoval za urážlivý vzkaz.*⁵⁹ Ve světle nových událostí Halsey tedy vydal příkaz, aby se TF 34 a TF 38.2 navrátily k Leyte. Později Halsey ze svazu oddělil i další lodě (mezi nimi byla i New Jersey, na které se plavil) a všechny pluly k průlivu San Bernardino. Na Kuritu tam ovšem již nenarazily, ten tudy totiž proplul už před 3 hodinami. Ostatní plavidla, která se účastnila bitvy proti Ozawovi, měla zcela zničit plavidla toho dne poškozená bitvou. Za oběť jim padly Čijoda a Hacucuki. Poslední potopená loď toho dne byl křižník Tama. Ten byl potopen ponorkou Jallao, která zde plnila svůj první bojový úkol.⁶⁰

Viceadmirál Ozawa, který se dozvěděl o útoku na torpédoborec Hacucuki, mu jel na pomoc. Na místě ovšem již potopený torpédoborec nenašel. Ještě necelé 2 hodiny plul Ozawa směrem na jih v očekávání nočního střetnutí s Američany. Teprve před půlnocí se vzdal svých nadějí a odplul směrem do Východočínského moře se zbytkem přeživších lodí.

⁵⁸ MACKSEY, s. 281.

⁵⁹ BOYNE, s. 252.

⁶⁰ VAT, s. 363.

Tím námořní bitva u Leyte skončila a zbytek japonských lodí a svazů se snažil doplout do svých základen. Ne všem se to ovšem podařilo.

Střední svaz viceadmirála Kurity, který se stahoval z prohrané bitvy u Samaru, objevili Američané 26. října v 8:30. Během 3 náletů přišel o další 2 lodě a Jamato bylo poškozeno. Až 28. října se mu podařilo doplout do Brunejské zátoky, kde se zbytkem svých lodí zakotvil.

Bitva u mysu Engaño by se dala hodnotit jako rozporuplná. Severní svaz pod vedením viceadmirála Ozawy jako jediný svaz v bitvě u Leyte splnil svůj úkol dle plánu Šó—1: podařilo se mu vylákat 3. loďstvo daleko na sever, ovšem viceadmirál Kurita nedokázal tohoto úspěchu využít. Admirál Halsey se očividně dopustil chyby, když opustil své pozice a nechal průliv San Bernardino nechráněný. Tuto skutečnost mu vytýkají i mnozí historikové (ne ovšem všichni). I přes chyby, kterých se Američané dopustili, slavili nakonec v tomto střetnutí úspěch. Pro Ozawu, který byl považován za nejlepšího námořního velitele na straně Japonců, (s čímž se ve světle událostí ztotožňují), musel být souboj tzv. hořkou zkušeností. Tento viceadmirál byl znám tím, že od počátku války prosazoval ofenzivní a masové užití letadlových lodí. U Samaru, kde ztratil celkem 4 letadlové lodě, (což byla polovina z celého počtu patřícího Japoncům) jim byla ovšem dána jen úloha návnad.

Námořní bitva u Leyte, která trvala od 23. do 26. října, je označována za největší námořní bitvu v dějinách (samotné námořní střety ovšem trvaly jen 2 dny). Japonské námořnictvo po ní ztratilo statut soudržné bojové síly, Japonci zde prohráli všechny 4 bitvy. Ztráty na obou stranách se počítají: Japonci: 4 letadlové lodě, 3 bitevní lodě, 6 těžkých a 4 lehké křižníky, 11 torpédoborců, několik stovek letadel, přes 10 500 námořníků. Na straně Američanů: 1 malá letadlová loď, 2 doprovodné lodě, 2 torpédoborce a 1 doprovodný torpédoborec.⁶¹

Je zajímavostí, že jednotliví autoři se v počtu ztrát neshodují (většinou je to dáno nerozlišováním mezi typy lodí: např. těžký a lehký

⁶¹ LEE, George L, *World WAR II*, Carson-Dellosa Publishing 2010, s. 114.

křižník bývá uváděn pouze jako křižník). Pro příklad uvedu ztráty dle autorů: Dan van der Vat: „(Jap: 1 VLL, 3 MLL, 6 TK, 4 LK, TPD 3, 10 000 mužů, US: 1 LLL, 2 ELL, 3 TPD, 1500 mužů.)“⁶² Miloš Hubáček: „(Jap. 4 LL, 3 BL, 10 KŘ, 9 TPD, 306 000t, US: 1 LLL, 2 DLL, 3, TPD, 37 000t.)“⁶³ Aleš Skřivan: „(Jap: 4 BL, 4 LL, 8 TK, 4 LK, 10 TPD, 300 000t, 15 000 mužů)“⁶⁴ (zkratky viz. poznámky pod čarou)⁶⁵

Jestliže porážka japonského námořnictva u Leyte znamenala konec jejich námořních výbojů (od té doby se už jen bránili) armádní velitelství v Tokiu chtělo samotný ostrov, potažmo celé Filipíny, ubránit před obsazení spojeneckými jednotkami. V oblasti ostrova armáda společně s letectvem nasadila všechny dostupné síly, aby tomuto záměru zabránila, i když od nynějška byla v námořní izolaci.

⁶² VAT, s. 363.

⁶³ HUBÁČEK, *Boj*, s. 340.

⁶⁴ SKŘIVAN, *Pád*, s. 135.

⁶⁵ BL: Bitevní loď, ELL: Eskortní letadlová loď, DLL: Dopravní letadlová loď, KŘ: Křižník, LK: Lehký křižník, LL: Letadlová loď, LLL: Lehká letadlová loď, MLL: Malá letadlová loď, TPD: Torpédoborec, TK: Těžký křižník, VLL: Velká letadlová loď

7. Dobývání Leyte

Během námořní bitvy u Leyte se samozřejmě nadále bojovalo i na ostrově Leyte. První boje zde začaly již 20. října 1944, kdy se zde vylodila 6. armáda generála Kruegera (obraz č.8). Již 23. října Američané měli ve svém držení hlavní město zdejší provincie Tacloban. Japonci mezitím shromažďovali své síly pro následnou obranu. Z Thaj—wanu i Japonska byly nyní přesouvány letouny na ostrov Luzon s cílem útočit na americké lodě všeho typu. Mezitím z ostatních ostrovů, především z Luzonu, připlouvaly konvoje s japonskými vojáky na západ ostrova Leyte. Relativní úspěch, který se Japoncům povedl v oblasti leteckého i pozemního zabezpečení, lze vysvětlit z následujících důvodů: Američané měli v oblasti Leyte slabé zabezpečení leteckých sil, neboť letadla z letadlových lodí 7. loďstva po námořní bitvě nebyla již akce schopna rozsáhlejších operací a navíc jim začaly docházet pohonné hmoty a bojový arzenál. Dále americké jednotky na ostrově nebyly schopny uvést do provozu pozemní letiště kvůli špatnému terénu a nehostinnému počasí, kdy půda byla převážně blátivá. Jak se později ukázalo, počasí zde sehrálo důležitou roli, neboť zhoršovalo postup amerických jednotek. První americké letouny na Leyte přistály až 27. října v Taclobanu, nicméně i zde pro vydatný déšť stála práce na vzletové dráze pro bombardéry.

Na Leyte byla od 20. října přítomna pouze 35. armáda generálporučíka Suzukiho o síle zhruba 20 000 mužů, která spadala pod 14. armádu generála Jamašity.⁶⁶ Američané se v době monzunu snažili dosáhnout letecké převahy, ale nezdařilo se jim to, a proto japonské posily o síle 45 000 mužů se dostaly ke svým jednotkám.⁶⁷ Od 27. října Japonci prováděli nálety na americká plavidla. Těchto útoků se také zúčastnili piloti kamikaze. Viceadmirál Oniši, který je povětšinou považován za zakladatele tohoto uskupení, (např. český autor Aleš

⁶⁶ EDGERTON, Robert B, *Válečníci vycházejícího slunce: Historie japonského válečnictví*, BB art, Praha 2002, s. 250.

⁶⁷ JOWETT, Philip, *Japonská armáda 1931—1945*, Computer Press, Brno 2007, s. 65.

Skřivan uvádí: „*Oniši se sice výrazně podílel na prosazení této myšlenky, zformování i řízení Speciálního útočného sboru, jednotky pilotů kamikaze, bezprostřední podmět však dal kapitán Eičiró Džó.*“⁶⁸) téhož dne zřejmě začal značně pochybovat o válečném postavení Japonska. Jednomu ze svých důstojníků řekl: „*Skutečnost, že se musíme uchýlit k použití kamikaze, dokazuje, jak špatnou jsme měli strategii.*“⁶⁹ Dá se tedy předpokládat, že nasazení těchto jednotek neplynulo z japonského fanatismu, ale pouze z válečné strategie. (Lze se domnívat, že Japonci od tohoto uskupení čekali jak výrazné bojové výsledky, tak i psychologické ovlivnění protivníka). Nicméně 29. října se jednomu letci podařilo zasáhnout americkou letadlovou loď Intrepid, která srážku ovšem přežila. Intrepid byla vůbec první lodí této velikosti, která byla zasažena (předtím byly zasaženy jen malé doprovodné letadlové lodi). Následující den 2. letci kamikaze opět zasáhli americké lodě, které musely odplout na opravy. Námořní ochrana byla tedy značně oslabena, proto japonské nálety pokračovaly i nadále.

7.1 Ormocká zátoka

Ke konci měsíce října na východě ostrova postupovala 6. armáda dále do vnitrozemí. A na západě generálporučík Suzuki přesunoval část svého štábu z ostrova Cebu na Leyte. O pár dní později dorazil i on sám. Ostatní japonské pozemní jednotky se vylodžovaly v Ormocké zátocce. Jejich cílem mělo být dobytí města Tacloban nazpět, čemuž se ale v konečném důsledku ani nepřiblížili. Generálporučík Suzuki si byl prý v té době tak jistý, že požadoval kapitulaci všech amerických vojsk na ostrově. Když bych měl tento požadavek hodnotit z dnešního úhlu pohledu, jeví se mi jako zcela nereálný díky mnohonásobně větší početní převaze amerických vojsk na Leyte.

⁶⁸ SKŘIVAN, *Japonská*, s. 401

⁶⁹ LAMONT—BROWN, s. 74.

Na jihu ostrova mezitím americká 7. divize postupně dobývala město Dagami. Stejných úspěchů dosahovala i 24. divize na severu. I když Američané v této době vítězili, neznamená to, že by jim to Japonci nějak ulehčovali. Japonské jednotky, které byly posíleny o nové muže, přicházející z východu, bojovaly doslova až fanaticky o každý metr. Nejkrutější boje probíhali na severu Leyte o hřeben Break Neack. Zde sváděla boje s Američany elitní japonská 1. divize.⁷⁰ Ovšem i přes zesilující se japonskou obranu a nepřízeň počasí Američané v polovině listopadu obsadili na severu město Carigara. Po krutých bojích byla vyčerpaná 24. divize nahrazena 32. divizí a již zmíněná 7. divize se zatím středem ostrova dostávala hlouběji na západ. S 96. a 32. divizí se setkala u města Ormoc a společnými silami obklíčily Japonce. Tyto jednotky generálporučíka Suzukiho byly nyní obklíčeny ze 3 stran, což znamenalo jejich blížící se konec. Toho všeho Američané dosáhli v relativně krátkém čase 3 týdnů od vylodění na Leyte. Jak se ovšem ještě ukáže, nebylo to ukončení všech bojů. Americké jednotky byly v tomto čase nadále posilovány o výsadkové divize.

Suzuki nyní již jistě nemohl ani pomýšlet na to, že by uskutečnil svůj cíl: kapitulaci amerických vojsk. Místo toho vedl svá vojska značně nekoordinovaně do dalších bojů. Tím ovšem proti dvojnásobně početnějšimu, nutno říci i značně lépe vybavenému nepříteli, nemohl uspět.

Japonci se proto zoufale snažili leteckými výsadky vyřadit letiště v Dulagu, Taclobanu a v oblasti Burauen letiště Buri, Bayag a San Pablo.⁷¹ Následně měly 2 japonské divize vést rozhodující protiútok, první jejich letecké akce započaly 27. listopadu. Nutno říci, že pro Japonce se situace nevyvíjela dobře. Pokud mohu soudit, generálporučík Suzuki zvolil za cíl nevhodná letiště, neboť řada z nich nebyla pro Američany nijak důležitá (ba je ani nevyužívali). A samotné letecké nálety také

⁷⁰ EDGERTON, s. 251.

⁷¹ HUBÁČEK, *Boj*, s. 360.

nebyly úspěšné.

K 1. prosinci 1944 Kruegerova vojska kontrolovala více jak polovinu ostrova Leyte. Suzuki, nacházející se v blízkosti města Ormoc, měl v této době k dispozici zhruba 35 000 vojáků. Američané oproti tomu již přes 180 000. I přes to, že Američané měli již fatální početní převahu, jejich postup tomu příliš neodpovídal. Početně slabší protivník dokázal lépe využívat terénu (což se následně projevilo třeba v bojích o Iwojimu či Okinawu). Dalším faktorem bylo i nepříznivé počasí (to činilo Američanům značné problémy i v minulosti především na Guadalcanalu či v Nové Guineji).

Dne 6. prosince 1944 japonské pozemní síly 6. a 26. divize zahájily útoky na americká letiště. Ale díky tomu, že jejich útoky nebyly správně koordinovány, dosáhly jen malých úspěchů.⁷² Následně byly Američany zahnány zpátky do džungle, kde se zdržovaly až do 10. prosince (poté v důsledku obsazení města Ormoc musely prchnout do hor).

K důležitému zvratu, dle mého názoru, došlo dne 7. prosince. Generál McArthur plánoval, že 5. prosince provedou Američané vylodění na ostrově Mindoro. Plán byl ovšem kvůli protestům především Kinkaida a Kruegera odložen o 10 dní a kvůli tomu mohla být nasazena vylodovací plavidla a pozemní jednotky na Leyte. Dne 7. prosince 1944 se tedy vojáci 77. pěší divize pod vedením generálmajora Andrewa B. Brucea vylodily na západním pobřeží Leyte v Ormocké zátocě. Tím bylo dosaženo toho, že japonská vojska přišla o přísun posil a dle mého mínění tak byla urychlena jejich následná porážka. Během výsadku na 77. divizi na ně zaútočily celkem početné japonské letecké jednotky včetně letců kamikaze. Útok byl vcelku úspěšný, ovšem na konečný výsledek to již nemělo vliv. 77. americká divize již 10. prosince 1944 dobyla nejprve město Ormoc, pak město Valencii. Boje v Ormocké zátocě skončily ale teprve 21. prosince 1944, když 77. divize se setkala

⁷²*War in the Pacific: Leyte, Return to the Philippines*, Government Printing Office 1954, s. 295.

s americkou 1. divizí.⁷³ Tím byly završeny boje o nejvíce bráněné území na ostrově.

7.2 Dokončovací akce

Už 19. prosince byl generálporučík Suzuki uvědoměn, že Luzon mu už nemůže dodat ani posily, ani zásoby.⁷⁴ Zbylá japonská vojska (cca 15 000 mužů) se nyní stahovala do relativního bezpečí horských hřebenů či na západ na poloostrov San Isidoro. Na San Isidoru se Američané vylodili 25. prosince, a tím Japonci přišli o poslední přístav, odkud byly na Leyte převáženy jejich jednotky.

Stejná situace probíhala také na ostrově Samar. Zde se Američané vylodili 24. října 1944. Jestliže bych porovnával zdejší boje s boji na Leyte, nebyly tak urputné, snad jen s výjimkou bojů o město Wright. Hlavní město provincie Calbalogan padlo 19. prosince. Celá operace na Samaru byla zajisté úspěšná i díky výrazné pomoci místních partyzánských bojovníků.

25. prosince generál MacArthur prohlásil operaci Leyte—Samar za oficiálně ukončenou (výjimku tvořily vyčišťovací operace). Nadále vydal následující příkaz: „*MacArthur nařídil generálporučíkovi Eichelbergerovi a jeho osmé armádě, aby byli připraveni převzít velení nad Leytskou operací. Zároveň informoval, že zbylé jednotky 6. armády na Leyte zůstanou pod Eichelbergerovým vedením.*“⁷⁵ Tomu byla 6. armáda předána 26. prosince. Ačkoliv Američané drželi prakticky celý ostrov ve své moci, konec všech bojů nenastal .

Generál Jamašita nyní pokládal Leytskou operaci za skončenou a hodlal se soustředit na obranu Luzonu. Zbytek 35. armády se stáhl do kopců a džungle, kde kladl odpor. Několik lidí včetně generálporučíka Suzukiho se snažilo dostat na ostrov Cebu. Dne 17. března 1945: Filipíny hlásí, že generálporučík Suzuki se svým štábem v rychlosti opustil

⁷³ KOSINA, s. 13.

⁷⁴ JOWETT, s.65.

⁷⁵ PREFER, Nathan N, *Leyte 1944: The Soldiers' Battle*, Casemate 2012, s. 314.

ostrov.⁷⁶ Ostrova Cebu dosáhl 24. března. V půli dubna se snažil doplout na ostrova Mindoro, ale jeho plavidlo bylo napadeno americkými bombardéry a generálporučík Suzuki byl zabit (podobného osudu se dočkal v roce 1943 i admirál Jamamoto). Po své smrti byl povýšen na generála. Po Suzukiho smrti se stal velitelem 35. armády generálporučík Morozumi, který zároveň velel 30. armádě. Ten měl sídlo na ostrově Mindanao.⁷⁷

Poslední velká akce na ostrově Leyte, jíž se Američané účastnili, proběhla 5. května 1945. Ale i přes to se v horách stále skrývali japonští vojáci. Ti se ovšem potýkali s tím, že neměli dostatek jídla, místní obyvatelstvo je také nepodporovalo a místní partyzáni na ně vedli neustálé výpady. Z tohoto důvodu se jich konce války moc nedožilo.

Leytská operace, která započala dne 20. října 1944, tedy skončila dalo by se říci až ke konci války. Americké jednotky sice zahaly Japonce do hor a džungle po dobytí města Ormoc, nicméně tyto jednotky zůstávaly aktivní až do konce 2. sv. války. Co se týče mého hodnocení pozemních bojů na Leyte, musím objektivně přiznat, že japonské jednotky bránící tento ostrov odvedly dobrou práci. Američané i přes značnou početní výhodu ostrov sice obsadili, ovšem za podstatně delší čas, než v jaký sami doufali. Americké armádní vedení také čekalo, že hlavní boje budou probíhat na severnějším ostrově Luzon, proto byly hlavní jednotky spíše určeny k tomuto úkolu.

V prosinci, kdy byly síly skoro 6:1 ve prospěch Američanů, jejich postup tomu, ale nenasvědčoval. Japonci dokonce provedli několik protiútoků, k jejich smůle ovšem bez úspěchů. Domnívám se, že kdyby tyto útoky byly lépe naplánovány, postup Američanů by byl následně zpožděn o několik týdnů. Na konečný výsledek to ovšem již nemohlo hrát žádnou roli. Ve prospěch Američanů, krom početní převahy, také svědčilo jistě to, že celá operace byla dobře naplánována a materiálně zajištěna a

⁷⁶ HOYT, Edwin P, *Japonsko ve válce: velký pacifický konflikt*, Oldag, Ostrava 2000, s.375.

⁷⁷ SMITH, Robert Ross, *War in the Pacific: Triumph in the Phillipines*, Government Printing Office 2005, s. 609.

přišla v příhodný čas. Celkové počty ztrát amerických jednotek na Leyte jsou uvedeny v tabulce 1:

Japonské ztráty se počítají mezi 50 000 až 60 000 padlých. V době, kdy se Američané již uchytili na Leyte (konec prosince 1944 až leden 1945), generál MacArthur započal plánovat vylodění na největším filipínském ostrově Luzon.⁷⁸

⁷⁸ EDGERTON, s. 252.

8. Luzon

S postupným ovládnutím ostrova Leyte v prosinci roku 1944 a porážkou tamních japonských vojsk se vytvořila reálná šance na osvobození celého filipínského souostroví. Tento cíl by ovšem byl nereálný, pokud by se nepodařilo obsadit či alespoň paralyzovat mocné japonské síly na největším ostrově souostroví Luzon.

Bombardovací podpůrná skupina 77.2 pod velením viceadmirála Jesse B. Oldendorfa zamířila 2. ledna 1945 k Luzonu. Podařilo se jí přitom proplout Surigaoským průlivem.⁷⁹ Jejich cílem byl Lingayenský záliv u Luzonu. Toto mohutné loďstvo bylo Japonci spatřeno 3. ledna, tohoto dne, na ně zaútočili piloti kamikaze a lehce poškodily tanker Cowanesque, poté se stáhli a opětovně zaútočili následujícího dne. Letcům kamikaze se podařilo opět poškodit další americké plavidlo. Eskortní letadlová loď Ommaney Bay byla tak poničena, že ji Američané museli sami potopit. Útok japonských letadel zaznamenalo americké loďstvo plující k Luzonu i 5. ledna. Až 10 amerických plavidel bylo zasaženo. Japonci v této době již trpěli nedostatkem letadel, ovšem mechanici dokázali zprovoznit i poškozená letadla, aby byl splněn úkol kamikaze. (Díky úspěchům letců kamikaze při poškození lodí či ztrátě jediného života letce ku mrtvým námořníkům se jevila tato strategie jako výhodná).

Během úsvitu 6. ledna americké loďstvo zakotvilo v Lingayenském zálivu. I tehdy museli Američané čelit pilotům kamikaze. 28 sebevražedných a 15 bombardovacích letounů potopilo jednu minolovku a poškodilo dalších 16 plavidel. Po jejich útoku bylo napočítáno celkem 167 mrtvých a 502 raněných amerických námořníků.⁸⁰ (Vzhledem k tomu, kolik bylo nasazeno japonských letadel a kolik poničeno amerických plavidel, byl tento nálet kamikaze z pohledu Japonců nejúspěšnější za celé období 2. sv. války). Nálety nadále pokračovaly až do 9. ledna, kdy

⁷⁹ LAMONT—BROWN, s. 86.

⁸⁰ *Kronika druhé světové války*, Fortuna Print, Praha 2000, s. 399.

proběhlo samotné vylodění na Luzonu. Během těchto náletů byly 2 americké lodě potopeny a na dalších 30 bylo poškozeno.

Dne 9. ledna, tzv. (Den S), proběhlo vylodění amerických jednotek 6. armády (stejná jako na Leyte opět pod vedení viceadmirála Kruegera) v Lingayenské zátocy. Vylodění na Luzonu bylo největší obojživelnou akcí v Pacifiku. (Dokonce největší americkou výsadkovou akcí za celé 2. sv. války). Dalo by se říci, že samotné vylodění a struktura vojenských složek zde byla stejná jako při vylodění na Leyte. Vylodění provedly dva sbory patřící k 6. US Army a XIV. sboru. I. sbor se vylodil u města San Fabian, XIV. sbor u města Lingayen.⁸¹ (Americké jednotky se vylodily ve stejných místech jako Japonci před 3 roky). Vylodění probíhalo bez většího odporu a potíží. To bylo zřejmě způsobeno tím, že velitel 14. armády generálporučík Jamašita nehodlal bránit vylodovací pláže. Raději se stáhl do přilehlých hor. Co se týče letců kamikaze, ti sice útočili na vylodovací plavidla, ovšem žádné nebylo zasaženo. Japoncům také v oblasti Filipín rapidně začala ubývat letadla, tudíž následné nálety nebyly již tak časté.

Pozemní jednotky vyloděné na Luzonu spadaly pod kompetenci generálporučíka Kruegera. Přítomno zde bylo na 200 000 amerických vojáků a několik tisícovek záloh. Proti nim stálo zhruba 260 000 japonských vojáků, rozdělených do 3 skupin. Sám Jamašita byl v čele skupiny Šóbu o síle 152 000 mužů na severu Luzonu. Druhá skupina skupina Šimbu o síle 80 000 mužů na východ od Manily střežila životně důležitou oblast povodí a jižní polovinu Luzonu včetně poloostrova Bicol v jihovýchodním rohu Luzonu. Třetí skupina Kembu⁸² o síle 30 000 mužů se rozmístila kolem základny Clark Field, Batanského poloostrova a ostrova Corregidor.⁸³ Ačkoliv Jamašitovy síly byly značné, jejich bojová hodnota byla nízká. Bylo to způsobeno jejich nedostatkem potravin,

⁸¹ KOSINA, s. 13.

⁸² Šóbu, Šimbu a Kembu: 3 bojové skupiny operující na Luzonu. Bojové skupiny byly o síle armádního sboru.

⁸³ SALECKER, Gene Eric, *Rolling Thunder Against The Rising Sun: The Combat History of U.S. Army Tank Battalions in the Pacific in WWII*, Stackpole Books 2008, s. 257.

munice, dopravních prostředků a pohonných hmot.

Prvotním cílem Američanů měl být postup jižní oblastí ostrova a co nejdříve obsadit Manilskou zátoku. Poté měl být získán celý ostrov pod americkou nadvládu. Krueger dostal od MacArthura rozkaz, aby postupoval na jih na Manilu, přestože hrozilo nebezpečí od dobře zakopaných japonských jednotek v horách. MacArthur chtěl pravděpodobně 26. ledna 1945 oslavit své šedesáté páté narozeniny právě v Manile.⁸⁴ (Je vůbec zajímavé, jak si MacArthur za války dokázal vždy prosadit svou vizi bez větších problémů). Nicméně tento požadavek se Američanům splnit nepodařilo.

10. ledna Američané postoupili zhruba o 13 km dále do vnitrozemí. Téhož dne na americká plavidla zaútočily první sebevražedné japonské čluny (posádka člunů zde nemusela vždy bezpodmínečně umřít, při svržení pum měla relativně krátký čas k odplutí do bezpečí). Japonským člunům se podařilo poškodit 9 lodí a 1 potopit. Kolik japonských člunů bylo zničeno, není dodnes jasné. Den na to se vylodily další americké jednotky jako podpora pro jednotky, které byly již na ostrově. Zprvu byl postup Američanů rychlý díky minimálnímu japonskému odporu. Zlom ovšem nastal záhy. I. armádní sbor bojoval s velkými potížemi s japonskou bojovou skupinou Šóbu a XIV. armádní sbor se probojoval říčním údolím a směřoval k bývalé letecké základně Clark Field.⁸⁵ Tím byly zahájeny dlouhé a krvavé boje v severní části Luzonu.

Mezitím letci kamikaze útočili na americké loďstvo až do 13. ledna. Téhož dne byla těžce poškozena eskortní letadlová loď Salamaua. Útok na tuto loď byl poslední úspěšnou akcí letců kamikaze v oblasti Filipín. Jak jsem se již zmiňoval, Japoncům docházely letecké síly a samotné uskupení kamikaze prakticky přestalo existovat. Viceamirál Óniši a viceadmirál Fukudome (velitel leteckých sil na Filipínách) opustili Filipíny již 8. ledna 1945. Tím také začalo přesouvání zbylých letadel z Filipín na

⁸⁴ VAT, s. 369.

⁸⁵ ROTTMAN, Gordon L, *Přepad zajateckého tábora v Cabanatuanu: Filipíny 1945*, Grada Publishing a.s., Praha 2000, s.7.

Tchaj—wan (tento krok byl dle mne rozumný, neboť letadla by byla zcela jistě zbytečně zničena). S touto skutečností ovšem Američané nebyli obeznámeni a dozvěděli se o ní až po konci války (dozajisté by dříve této informace dokázali využít ve svůj prospěch).

Jejich systém pevnůstek, zákopů a výhodně umístěných stanovišť odstřelovačů kladly velký odpor postupujícím Američanům, také vhodně umístěná stanoviště minometů a děl bránily Američanům v rychlém postupu.⁸⁶ To následný postup Američanů značně zpomalilo (díky vhodně umístěnému obrannému postavení Američané nemohli použít tanky ani dělostřelectvo). 25. divize mezitím pokračovala k důležitému opěrnému bodu městu Binalonan (mohli tak kontrolovat cesty na sever a na jih). Město bylo dobyto ale za cenu tvrdých bojů. Ještě obtížněji se dobývalo další město San Manuel. San Manuel bylo bráněno nejenom vojáky, ale i tankovým plukem a podporu jim skýtalo dělostřelectvo a kulometná hnízda. San Manuel byl za cenu těžkých ztrát 25. divize dobyt 28. ledna.⁸⁷

8.1 Zajatecký tábor Cabanatuan

Historie tohoto tábora se píše od roku 1942, kdy Japonci dobyli Filipíny. Při tzv. Bataanském pochodu smrti⁸⁸ musely být zřízeny na Filipínách tábory pro válečné zajatce. (Zajatci byli Američané, Filipínci, Britové, Australané apod.). Tábory byly povětšinou zřízeny z bývalých amerických základen, proto Američané znali jejich polohu. Američané si byli vědomi hrozných podmínek, ve kterých zajatci v táborech žili (byla všeobecná známost, že Japonci porušovali Ženevskou konvenci). Též se obávali, že by se opakovala situace jako na Palawanu v prosinci 1944, kde byli zajatci povražděni. Japonci zde jednali z rozkazu ministerstva

⁸⁶ HUBÁČEK, *Boj*, s. 441.

⁸⁷ JOWETT, s.65.

⁸⁸ Bataanský pochod: Slavný pochod zajatců do O'Donnellova tábora, při kterém umřelo na 12 000 mužů. Údaje o mrtvých se velice často liší a dodnes nejsou přesně známy.

války, ve kterém stálo: „Zbavte se jich, ať už jednotlivě, nebo hromadně, ať už masovým bombardováním, smrtícím plynem, jedy, utopením nebo stětím. Zlikvidujete je, jak si to situace žádá. Cílem je nenechat uniknout jediného z nich, zbavit se všech a nezanechat po sobě žádné stopy.“⁸⁹

Proto se vrchní velení rozhodlo zachránit zajatce v Cabanatuanu (někdy uváděn jako Pangatian díky vesnici nesoucí stejný název poblíž) dříve, než se poblíž objeví 6. armáda.

Hlavní velení nad touto operací měl převzít 6. přepadový prapor jednotek Rangers (ten byl poprvé v akci 17. října 1944 při diverzních akcích u Leyte). Podplukovník Muci stál v čele jednotky se 128 členy složené z roty C, ze 2 čet z roty F, z dvou týmů Alamských průzkumníků (týmy Nellista a Rounsavilleho 14 mužů) a ze 4 mužů z jednotky Photo F 832.⁹⁰ Filipínští partyzáni poskytli také výraznou pomoc.

Při svém postupu k táboru, který zahájili 27. ledna, museli dávat cestou pozor na různá nebezpečí. Ty tvořily pasti ukryté Japonci, útok vlastních leteckých jednotek (jednotky se nacházely totiž hluboko v území nepřítele), náhodná přestřelka s japonskými vojáky, místními kolaboranty či jednotkami Hukbalahap.⁹¹

30. ledna před 20:00 jednotky Rangers zahájily útok na tábor, v kterém v této době bylo asi 500 amerických zajatců ve velmi špatném zdravotním stavu.⁹² Co se týče Japonců, těch bylo v táboře přes 70. Dalších 800 jich bylo přítomno v městě Cabu (necelé 2 km na východ od tábora) a 150 odpočívalo před cestou na bojovou frontu. Během útoku americké letectvo bombardovalo okolí tábora. Byl to naplánovaný akt k dezorientaci nepřítele a odvedení jeho pozornosti. Zatímco 1. četa, rota C zaútočila hlavní bránou, aby vyřadila strážce a zničila zaparkované tanky a nákladní vozy, 2. četa, rota F a Alamští průzkumníci provedli

⁸⁹ CRAUGHWELL, Thomas J, *Slavné záchranné akce druhé světové války*, Euromedia Group, Praha 2010, s. 277.

⁹⁰ ROTTMAN, Gordon, *Speciální jednotky USA v Pacifiku za druhé světové války*, Computer Press, Brno 2007, s. 84—85.

⁹¹ Hukbalahap: Lidová protijaponská armáda, komunisticky orientovaná, bojující též proti Američanům.

⁹² ROTTMAN, *Přepad*, s. 9.

přepad hlídkové věže umístěné v zadní části tábora.⁹³ Během ukázkové akce bylo zabito na 225 Japonců a osvobozeno něco málo přes 500 zajatců. Ti byli eskortováni pomocí kolových vozíků, které poskytli partyzáni.

Zatímco americké jednotky útočily na tábor, partyzánské jednotky vybudovaly zátarasy na cestě k táboru, aby zdržely, případně zastavily případné japonské posily. Jak se ukázalo, Japonci skutečně vyrazili na pomoc, ovšem díky skvělé práci partyzánských jednotek jich bylo na 300 zabito bez vlastních ztrát. Americké ztráty při útoku na tábor byly pouze 2 muži, stejný počet byl i zajatců, kteří cestu nepřežili a 10 raněných .

Již 31. ledna byli zajatci umístěni v nemocnici. Pokud mohu soudit, toto byla nejlépe naplánovaná a provedená akce speciálních jednotek za 2. světové války v Tichomoří. Ačkoliv různé americké speciální jednotky za 2. sv. války prokázaly své schopnosti, všechny byly bohužel s končícím rokem 1945 rozpuštěny. Až s novými válečnými střety byla pochopena důležitost jejich působení a jejich hodnota a v dnešní době jsou již běžnými složkami každé armády ve světě.

8.2 Manila

Koncem měsíce leden se americkým jednotkám podařil úspěch v podobě zatlačení japonských jednotek na severu Luzonu. Tím byly americké jednotky na severu zbaveny případného ohrožení Japonci. Do boje vstoupil 29. ledna 1945 také XI. sbor spolu s 1. jízdní a 32. pěší divizí.⁹⁴ XI. sbor postupoval přes poloostrov Bataan a jeho cílem bylo odříznout Japoncům ústupovou cestu od Clark Fieldu.

Ve stejné době započal útok na hlavní město Luzonu Manilu (Manila byla vůbec prvním velkoměstem, které Američané dobývali za války v Tichomoří). K té urychleně postupovala 1. jízdní divize a 2

⁹³ ROTTMAN, *Speciální*, s. 86.

⁹⁴ KOSINA, s. 14.

motorizované skupiny z XIV. sboru. Tohoto postupu se zúčastnily i dva paradesantní pluky z 8. armády generálporučíka Eichelbergera, které se vylodily v Nasugbu na jihozápadním pobřeží Luzonu asi 70 kilometrů od Manily.⁹⁵ 8. armáda generálporučíka Eichelbergera (obraz č.9) byla zastavena japonskou opevněnou linií ležící 6 km před Manilou. První, kdo se dostal do Manily, byly jednotky 1. jízdní divize. 3. února americká 1. jízdní divize vstoupila do severní části města. Podařilo se jí zachránit vězně z univerzity Santo Tomas za pomoci filipínských partyzánů.⁹⁶ Toto lze označit za začátek bojů o Manilu, které měly pro město a obyvatele hrozivé následky.

Na okrajových částech města se nyní nacházely americké tankové jednotky, kterých chtěla pěchota využít při následném dobývání města. Při tomto plánu ovšem Američané narazili na tvrdý odpor japonských jednotek, bránících město. Generálporučík Jamašita chtěl původně město vyklidit a vést zdržovací válku v horách (dokonce prý plánoval pěstovat obilí pro výživu vojáků). Kontraadmirál Sandži Iwabači nerespektoval Jamašitův rozkaz vyklidit Manilu a jeho 17 000 příslušníků námořnictva a 4 000 mužů pozemního vojska bojovalo v obklíčení s nevídanou zuřivostí.⁹⁷ Postup Američanů navíc ztěžoval fakt, že Japonci zničili téměř všechny přístupové mosty do města (to pro Američany představovalo možná větší překážku než japonský odpor).

4. února 1945 ve večerních hodinách se americké jednotky pokusily prorazit na jih. Za těžkých bojů 37. divize vnikla do objektu věznice Bilibid, kterou mylně považovala za prázdnou.⁹⁸ Díky této skutečnosti zachránili Američané na 1200 zajatců. Boje v oblasti pokračovaly až do následujícího dne.

5. února muselo být Američanům již zcela jasné, že boje o město nebudou tak snadné, jak původně předpokládali (následné boje byly

⁹⁵ SKŘIVAN, *Pád* s. 143.

⁹⁶ HALILI, Christine N, *Philippine History*, Rex Bookstore 2004, s. 242.

⁹⁷ EDGERTON, s. 252.

⁹⁸ BELL, Walter F, *Philippines in World War Two 1941—1945*, Greenwood Publishing Group 1999, s. 139.

podobné těm ve Stalingradu 1942—43 tím, že se bojovalo doslova o každé patro budovy). Původní záměr Američanů sice nebylo město bombardovat (ve městě žilo přes 700 000 obyvatel), ovšem díky urputnému japonskému odporu museli zahájit odstřelování z děl, což mělo pro město tragické následky. Příkladem budiž boj o pevnost Intramurosa (ve skutečnosti spíše celá městská čtvrť). Pokud chtěli Američané dobýt tuto tzv. pevnost, museli tak učinit za pomoci tanků a dělostřelectva. Odstřelování skončilo až 23. února a Intramuros byl dobyt o den později za cenu hrozivých střetů, poničených budov a civilních ztrát.

Boj o město však nadále pokračoval v neztenčené míře. Za poslední významný japonský odpor v bojích o Manilu se dá považovat japonská obrana komplexu vládních budov ležící na jihu města. Díky moderním stavbám ze železobetonu, (zbytek města byl většinou stavěn ze dřeva a slámy, tudíž snadno hořel, což ve finále mělo vliv na hrozivou destrukci města), muselo být opět použito dělostřelectvo. Japonci se ovšem i přes zcela jasně marný odpor odmítali vzdát a jejich odpor byl zlomen až 3. března 1945, tedy měsíc po počátcích bojů. Teprve 4. března 1945 mohl MacArthur vydat komuniké, které sdělovalo, že Manila byla zcela osvobozena.⁹⁹

Zuřivé pouliční boje o Manilu trvající od 3. února do 3. března 1945 vedly téměř k úplnému zničení města (dle odhadů prý jen ¼ města byla zachována a Manila se vedle Varšavy řadí k nejponičenějším městům za 2. sv. války). V oblasti ztrát: „Američané měli 1 000 padlých a 5 500 raněných. Japonské ztráty činily 16 000 mrtvých. V důsledku odstřelování města a japonského vraždění zahynulo přes 100 000 filipínských civilistů.“¹⁰⁰ Dodnes je těžké soudit, zdali by se dalo těmto hrozným obětem na životech civilistů zabránit. Odstřelování města zajisté přispělo k minimalizaci ztrát na straně Američanů a možný je i jistý psychologický

⁹⁹ BADSEY, Stephen, *The Hutchinson Atlas of World War Two Battle Plans: Before and After*, Taylor & Francis 2000, s. 242.

¹⁰⁰ JOWETT, s. 66.

dopad na straně Japonců. Jak je ovšem známo, ve většině případů Japonci raději zahynuli, než aby se vzdali. Tím pádem utrpěli nejvíce právě civilisté, nacházející se v oblasti bojových střetů. Svůj podíl na tom jistě mají i válečná zvěrstva Japonců (podobná těm z Nankingu z roku 1937).

8.3 Boje pokračují

Zatímco se bojovalo o Manilu, armádní generál MacArthur (povýšen 12. ledna 1945) nařídil generálporučíkovi Kruegerovi obsadit poloostrov Bataan a malý ostrov Corregidor. Dokud je měli Japonci ve svém držení, Američané nemohli využít přístavů v Manilské zátocě. Obě destinace, které byly ovšem slabě bráněny, Američané dobyli již před koncem února .

Mezitím Američané podnikali v Tichomoří další akce. 16. března se vylodili na ostrově Iwodžima, kde sváděli kruté boje až do 26. března 1945. 25. února podnikly americké bombardéry B 29 první zápalný nálet na Japonsko právě z letišť vybudovaných na Filipínách. 182 bombardérů B 29 zaútočilo na Tokio, svrhlo 450t zápalných pum, zničilo čtvereční míli zástavby a zdemolovalo 28 000 budov.¹⁰¹ (Je známo, že alespoň zpočátku měly nálety na Japonsko spíše psychologický efekt, než ničující dopad).

I přes to, že Američané dobyli Manilu, zdaleka to neznamenal konec akcím na Luzonu. 6. armáda musela zneškodnit Japonce na jihu Luzonu a dále vytlačit skupinu Šimbu od zdrojů vody severozápadně od Manily.¹⁰² Tento cíl se Američanům povedl, nicméně vojáci ze skupiny Šimbu kladli odpor až do konce války.

Akce 6. armády, která vedla operace proti skupině Kembu, měly charakter spíše vyčišťovacích akcí. Skupina Kembu byla v kritické situaci,

¹⁰¹ HOYT, *Japonsko*, s. 374.

¹⁰² SKŘIVAN, *Japonská*, s. 416.

a tak byla její struktura rozdělena do samostatných oddílů, které měly vést spíše partyzánskou válku (tím pádem nemohly nikterak vážněji ohrozit početné americké jednotky): „*Do 3. května, kdy 38. divize předala starost o likvidaci zbytků skupiny Kambu 6. pěší divizi, usmrtila na 8000 Japonců, sama přitom měla asi 100 padlých a na 500 raněných.*“¹⁰³ Jednotky ze 6. divize hlídaly oblast pohoří na západě Luzonu až do konce války. Dá se říci, že od května až do konce války jejich náplň spočívala v hlídkové službě a odrážení ojedinělých malých skupin Japonců. Ze skupiny Kambu zbylo něco málo přes 1500 vojáků, když válka skončila.

Po dobytí Manily měl Jamašita operující na severu ostrova k dispozici na 170 000 mužů. Jeho cílem ovšem nebyl nějaký velký útok, ale spíše činit systematické ztráty Američanům. Jamašita, který si byl vědom toho, že 8. armáda pod velením generálporučíka Eichelbergera je oslabena (v důsledku odeslání posil na operace na jihu), zorganizoval hlavní obranu. Jamašita se rozhodl vybudovat v severních horách obranný perimetr ve tvaru trojúhelníku s body ve městech Baguio, Bontac a Bambang.¹⁰⁴ Tyto města se nacházela v oblasti Cagayanského údolí. V dubnu, kdy Američané podnikli útoky na tato města, 2 z nich padla, ovšem o Bambang se bojovalo až do konce války (to bylo způsobeno špatně přístupnými horskými cestami, které vedly přes úzké soutěsky a rokle, které Japonci dobře bránili).

V době, kdy byly Jamašitovy jednotky pomalu obkličovány, byla armádním generálem MacArhurem provedena reorganizace vojsk. XIV. sbor byl převelen na sever Luzonu, kde se bojovalo proti Jamašitovi a úkoly 6. armády převzala 8. armáda. 6. armáda se měla totiž připravit na chystanou invazi do Japonska (ke které pak ovšem nedošlo). (Toto rozhodnutí lze považovat za moudré, Eichelberger byl schopnější velitel než Krueger především díky hbitosti svých jednotek). A tak lze soudit, že

¹⁰³ HUBÁČEK, *Boj*, s. 469.

¹⁰⁴ SEAGRAVE, Sterling, SEAGRAVE, Peggy, *Gold Warriors: America's Secret Recovery of Yamashita's Gold*, Verso 2003, s. 84.

kdyby ve velení setrval nadále těžkopádnější Krueger, Jamašitova zdržovací taktika by trvala také déle.

Nicméně Jamašitovu skupinu Šóbu se do konce války nepodařilo zcela zničit. XIV. sbor obklíčil tzv. Kiaganskou kapsu, která byla dobývána až do japonské kapitulace 15. srpna 1945. Po skončení bojů zůstalo naživu kolem 60 000 Japonců z původního počtu 260 000.

Co se týče osudu generálporučíka Jamašity, ten byl po kapitulaci vzat do vazby a následně souzen. Byl odsouzen k trestu smrti za válečné zločiny- tzv. Manilský masakr. Americký válečný tribunál zasedal od 29. října do 7. prosince 1945.¹⁰⁵ Tento proces se dá označit za sporný, neboť generálporučík Jamašita přímo do dění v Manile nezasahoval. Z hlediska taktiky dobývání Luzonu není jednotlivým stranám víceméně co vytknout. Jamašitův plán klást na Luzonu odpor co nejdéle a zdržovat tak americké jednotky naplno vyšel. Tím se mu podařilo zaměstnat americké jednotky, které mohly být nasazeny v jiných bojích. Ale i zde se Japonci dopustili chyb, které je provázely po celou dobu 2. sv. války. Jejich taktické operace byly příliš složité a počítaly s mnoha sériemi komplikovaných manévru. Ty vyžadovaly především dobrou koordinaci s různými vojenskými složkami, což nebylo často možné (ať už díky docházejícím zásobám, špatné komunikaci, či početní nevýhodě).

Američané si první dny od vylodění na Luzonu počínali dobře. Jejich postup byl rychlý, nicméně nebyl ani příliš nepřitelem zdržován (Japonci se ukrývali spíše v horách na severu či na připravených pozicích ve vnitrozemí). První potíže nastaly až s následným postupem na sever a přibližováním se k okolí města Manila. O Manilu sváděli Američané kruté boje a museli následně použít i těžkou bojovou techniku, a to ve finále znamenalo naprostou zkázu města. Během osvobozování ostrova se jim podařilo také osvobodit zajatecké tábory: např. Cabanatuan, O'Donnellův či Los Baños, při kterých se ukázala bojová schopnost speciálních jednotek.

¹⁰⁵ OREL, Josef, *Největší vojevůdci 2. světové války*, Alpress, Frýdek—Místek 2010, s. 209.

9. Jižní Filipíny

Po necelém měsíci po tom, co se 9. ledna 1945 Američané vylodili na Luzonu, usoudil armádní generál MacArthur, že je třeba osvobodit také ostrovy ležící na jihu Filipín.. Tímto úkolem byl pověřen generálporučík Eichelberger a jeho 8. armáda. Jako první na řadu měl přijít ostrov Palawan. Tento ostrov byl důležitý z hlediska kontroly námořních tras do jihočínského moře a Američané po jeho dobytí odtud mohli organizovat akce na osvobození dalších ostrovů. Zde se 28. února 1945 vylodila 41. pěší divize.¹⁰⁶ Americký postup se zdá považovat za velmi rychlý. Po překonání několika obranných postavení, kde se ukrývalo na 3000 Japonců, byl již před koncem měsíce března ostrov pod americkou kontrolou.

Poté, co byl dobyt Palawan, byla nasazena tatáž 41. divize spolu s filipínskými partyzány na poloostrov Zamboang. K vylodění došlo 10. března 1945. Odpor na poloostrově byl sice ze začátku silný, později ovšem polevil a v polovině dubna byl poloostrov již pod americkou kontrolou.¹⁰⁷ Dále následovaly ostrovy jako Basilan a Bangao, kde se ovšem Američané nesetkali s žádným odporem (všechny tyto ostrovy obsadila 41. divize).

Po obsazení Palawanu a dalších ostrovů pokračovaly malé americké oddíly na menší ostrovy ležící na jihu a jihovýchodu. Jejich ovládnutí znamenalo zpečetění osudu japonských posádek na ostrovech Panay, Negros, Cebu a Bohol. Celkové dobývání těchto ostrovů (s výjimkou Panaye) probíhalo za celkem tvrdých bojů. Všechny ostrovy se podařilo získat pod kontrolu až s měsícem červnem (opět s výjimkou Panaye, ten byl obsazen již v březnu).

Posledním místem na jihu Filipín, kde se vylodily americké jednotky 17. dubna 1945, byl ostrov Mindanao. Jednotky, které se vylodily na

¹⁰⁶ MORISON, s. 217.

¹⁰⁷ BELL, Walter F, *Philippines in World War Two 1941—1945*, Greenwood Publishing Group 1999, s 78.

západním pobřeží Mindanaa, pocházely z: „*8. armády, konkrétně šlo o X. sbor tvořený 24. a 31. divizí generálmajora Franklina C. Siberta.*“¹⁰⁸ Je třeba podotknout, že o boje na Mindanau se také velikou měrou podílely místní partyzánské jednotky. Tento ostrov byl nejvíce bráněn ze všech ostrovů na jihu Filipín (nacházelo se zde 53 000 japonských vojáků). Ti se na ostrově ukrývali převážně ve větších městech. Ihned po vylodění následovala obdobná situace jako na Luzonu. Japonci zpočátku nekladli žádný nebo jen minimální odpor. Úkolem Američanů bylo opět dobýt hlavní město ostrova Davaa. To bylo získáno 3. května 1945. Japonské jednotky se poté, jak byly zvyklé, začaly stahovat do vnitrozemí. Američané zatím 10. května 1945 dobyli město Maramang a 31. divize získávala sever ostrova. V městě Malybalay se setkala se 108. bojovou skupinou.¹⁰⁹ Boje na ostrově pokračovaly až do června, poté byl japonský odpor zdolán. Konec bojů na ostrově Mindanao a ukončení bojů na Luzonu se všeobecně považuje za osvobození celého Filipínského souostroví.

Celkové operace na Filipínách, které započaly vyloděním na ostrově Leyte 20. října 1944 a skončily kapitulací Japonců 15. srpna 1945, stály: „*Američany: 15 500 padlých a 50 500 zraněných. Japonci měli zhruba 325 000 padlých z celkem 450 000 nasazených vojáků. Zničeno bylo 23 japonských divizí.*“¹¹⁰

¹⁰⁸ SMITH, s. 620.

¹⁰⁹ KOSINA, s. 16.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 16.

10. Následné události

Mezitím, co na Filipínách probíhaly boje, se Japonci od 3. června 1945 snažili skrze Sovětský svaz zprostředkovat mírová jednání. V důsledku toho vznikla tzv. Postupimská deklarace a to dne 26. července 1945. O dva dny později ovšem Japonci tuto deklaraci nepřijali díky odmítnutí požadavků ze strany Američanů (Japonská vláda především žádala o zachování císařského vládnoucího systému, což Američané nemohli zaručit). Mimo to v Japonsku stále byly kruhy, které si přály vést válku až do totálního konce. V důsledku těchto rozhodnutí byla dne 6. srpna 1945 svržena uranová bomba na město Hirošima a 9. srpna 1945 plutoniová bomba na Nagasaki (okamžité ztráty na životech obyvatel, po dopadu obou bomb, se počítají kolem 120 000). Dodnes se vedou spory, zda Američané použili tyto bomby kvůli ukončení válečného konfliktu a předejití ztrát na životech obou stran či, aby ukázali svoji sílu proti budoucímu nepříteli Sovětskému svazu. Sovětský svaz 8. srpna 1945 vyhlásil válku Japonsku a ihned podnikl vpád na území Mandžuska a Koreje.¹¹¹ Tyto události jistě přispěly ke konečné kapitulaci Japonska, ale je třeba také zmínit mohutné nálety na Japonská města, při kterých přišlo o život více než 260 000 obyvatel. Dne 15. srpna 1945 měl císař Hirohito první projev v rozhlase. Tím pádem byla přijata kapitulace všech vojsk (uvádí se, že zbraně složilo na 7 milionů vojáků). Tento fakt ovšem stále odmítali někteří vysocí vojenští činitelé, kteří provedli neúspěšný puč. Někteří z nich poté raději spáchali sebevraždu.

V Tokijském zálivu 2. září 1945 na bitevní lodi Missouri byla podepsána kapitulací listina, ve které Japonci přistoupili na podmínky Postupimské deklarace. Armádní generál MacArthur a jeho štáb nyní stanul v čele okupace Japonska až do roku 1952.¹¹²

Co se týče osudu Filipín, ty se roku 1946 staly nezávislým státem v čele s prezidentem Manuelem Roxasem. Ten uzavřel s Američany

¹¹¹ RUSH, Robert S, *US Infantryman in World War II: Pacific Area of Operations 1941-45*, Osprey Publishing 2012, s. 16.

¹¹² OREL, s. 271

několik smluv převážně armádního charakteru (nejdůležitější zřejmě v roce 1951 o vzájemné obranné smlouvě).¹¹³

¹¹³ *Philippine History*, Rex Bookstore 2004, s. 250.

11. Závěr

Tato bakalářská práce popisuje jednotlivé nejdůležitější válečné střety z období bojů o Filipíny z let 1944—1945. Podrobněji se zajímá i průběhem jednotlivých bitev a jejich příčinami. Zaznamenává bitvy v chronologickém sledu s přihlédnutím k osobnostem velitelů, k užití techniky a taktiky jednotlivých nepřátelských stran. Následně hodnotí i výsledky a následky válečných operací. A jak se mi podařilo na mé úvodní otázky odpovědět? Uvedu zde několik příkladů. Jaké byly příčiny bitev o Filipíny z let 1944—1945? Jestliže chtěli Američané Japonce odříznout od surovin dovážených z východní Indočíny museli bezpodmínečně získat kontrolu nad Filipínskými ostrovy. Na dobytých ostrovech také bylo možné vybudovat letiště, ze kterých se podnikaly nálety na japonská města. Tyto nálety přispěly jistě k tomu, že Japonci přistoupili ke kapitulaci. V otázce dobytí Filipín hrál jistě roli také slib generála MacArthura o znovudobytí Filipín, o které Američané v roce 1942 přišli.

Ohledně otázky průběhů a následků jednotlivých bitev lze říci, že tato problematika je zahrnuta již v samotném obsahu mé práce. Jak jednotlivé osobnosti ovlivnily jednotlivé bitvy? Z toho co jsem se snažil popsat ve své práci, lze určit, že jejich vliv byl velký. Např. kdyby se viceadmirál Kurita zachoval jinak v bitvě u Samaru, mohlo to mít pro americké jednotky a vyloďovací plavidla na ostrově Leyte nedozírné následky. Také přesně nelze vylíčit, jaká by nastala situace, kdyby se generálporučík Jamašita snažil se svými vojsky bránit město Manila místo ukrývání se v horách ostrova Luzon. Proto rozhodnutí a nasazení jednotlivých velitelů zcela jistě ovlivnilo jednotlivá bojová střetnutí. Co se týče otázky strategie a použité techniky, neshledávám na použité taktice převratné změny či nějaké nové metody. Japonci i Američané se drželi svých metod, které používali již v historii, proto nelze konstatovat, že v bitvě o Filipíny bylo použito nových metod.

Technika nasazená v bitvách byla standardní pro vedení bojů.

Jejich konstrukce a účelnost vyplývala z bojových potřeb a technického pokroku. Američané do bojů nasadili např. nový typ letadel Grumman F6F Hellcat, který měl být důstojným soupeřem Japonským Micubiši A6M. Japonci naopak nasadili 2 největší bitevní lodě světa Jamato a Musaši, které ovšem svůj bojový potenciál neměly šanci příliš uplatnit. Dále se Japonci uchýlili k nasazení tzv. letců kamikaze. Nasazení těchto letců znamenalo zděšení pro americké vojáky, neboť se s tímto druhem boje dosud nesetkali. Lze se domnívat, že Japonci čekali od těchto uskupení výrazné vojenské výsledky v konečných fázích války. Mimo letců kamikaze byly využívány i další sebevražedné zbraně jako příklad mohu uvést sebevražedné miniponorky či sebevražedné čluny.

Téma, které se zabývá válečnou historií v oblasti Filipín, není příliš rozšířeno (prakticky vůbec) mezi českou laickou veřejností. Přesto i zde lze nalézt při bližším zkoumání jistá témata, která mohou být pro zájemce o historii druhé světové války zajímavá. Lze uvést například největší námořní bitvu v dějinách u Leyte, kde se dá názorně ukázat odlišné vedení boje u Američanů a Japonců. Dále boje o město Manila, kde se projevila krutost japonských vojáků vůči civilním obyvatelům. Či přepadové akce, např. záchrana zajatců z tábora Cabanatuan, kde se uplatnily speciální vojenské jednotky, které se dnes řadí mezi elity jednotlivých armád. K tomuto tématu lze ovšem uvést i jiné problémy. Jako příklad mohu připomenout dopady války na civilní obyvatelstvo, ekonomiku států, nebo poválečný vývoj jednotlivých zemí, které byly válkou zasaženy.

Ať už badatel, spisovatel či čtenář by chtěl zkoumat toto téma, musel by si dát pozor, aby nepodlehł subjektivnímu stylu psaní některých autorů. Vždy by se měl pokusit utvořit si vlastní názor, měl by být nestranný a dané věci popsat tak, jak se ve skutečnosti staly. Nelze například soudit, že všichni letci kamikaze byli čirí fanatici či, že se všichni japonští vojáci vrhali bezhlavě do boje a přitom nehleděli na svůj vlastní život. Proto jsem se snažil napsat tuto práci nestranně a popisuji

jednotlivé události, tak, jak se mi podle uvedených zdrojů podařilo zjistit. Snažil jsem se doplnit i další informace a uvést svůj vlastní názor v podobě vlastních poznámek pro lepší pochopení dané problematiky.

12. Použitá literatura

BADSEY, Stephen, *The Hutchinson Atlas of World War Two Battle Plans: Before and After*, Taylor & Francis 2000.

BELL, Walter F, *Philippines in World War Two 1941—1945*, Greenwood Publishing Group 1999.

BOYNE, Walter J, *Srážka titánů : Námořní bitvy 2. světové války*, Naše vojsko, Praha 1997.

CAWTHORNE, Nigel, *Bitvy druhé světové války*, Alpress, Frýdek—Místek 2007.

CUTLER, Thomas J, *The Battle of Leyte Gulf: 23—26 October 1944*, Naval Institute Press 2013.

CRAUGWELL, Thomas J, *Slavné záchranné akce druhé světové války*, Euromedia Group, Praha 2010.

DULL, Paul S, *A Battle History of the Imperial Japanese Navy 1941—1945*, Naval institute press, Annapolis 1978.

EDGERTON, Robert B, *Válečníci vycházejícího slunce: Historie japonského válečnictví*, BB art, Praha 2002.

HALILI, Christine N, *Philippine History*, Rex Bookstore 2004.

HOYT, Edwin P, *Bitva v zálivu Leyte: zánik letadlové lodi Princeton*, BETA Dobrovský & Ševčík, Praha 2002.

HOYT, Edwin P, *Japonsko ve válce: velký pacifický konflikt*, Oldag, Ostrava 2000.

HUBÁČEK, Miloš, *Boj o Filipíny*, Panorama, Praha 1990.

HUBÁČEK, Miloš, *Odsouzená loď*, Paseka, Praha 2001.

HUBÁČEK, Miloš, *Ofenziva v Pacifiku*, Mladá fronta, Praha 2000.

JOWETT, Philip, *Japonská armáda 1931—1945*, Computer Press, Brno 2007.

Kronika druhé světové války, Fortuna Print, Praha 2000.

LAMONT—BROWN, Raymond , *Kamikaze: samurajové bez naděje na návrat*, Beta, Praha 2004.

- LEE, George L, *World WAR II*, Carson—Dellosa Publishing 2010.
- KEMP, Paul, *Námořní Války*, BETA — Dobrovský a Ševčík, Praha 2002.
- KOSINA, Jiří, *Americké pozemní síly 1941—1945*, Naše vojsko, Praha 1996.
- KUWAHARA, Yasuo, ALLRED, Gordon T, *Kamikaze: A Japanese Pilot's Own Spectacular Story of the Famous Suicide Squadrons*, American Legacy Media 2007.
- MACKSEY, Kenneth, *Vojenské omyly druhé světové války*, Naše Vojsko, Praha 2007.
- MORISON, Samuel Eliot, *History of United States Naval Operations in World War II: The Liberation of the Philippines - Luzon, Mindanao, The Visayas, 1944 — 1945*.
- OREL, Josef, *Největší vojevůdci 2. světové války*, Alpress, Frýdek—Místek 2010.
- PEJČOCH, Ivo, NOVÁK, Zdeněk, HÁJEK, Tomáš, *Válečné lodě 4*, Naše vojsko, Praha 1993.
- Philippine History*, Rex Bookstore 2004.
- PREFER, Nathan N, *Leyte 1944: The Soldiers' Battle*, Casemate 2012.
- ROTTMAN, Gordon, *Speciální jednotky USA v Pacifiku za druhé světové války*, Computer Press, Brno 2007.
- ROTTMAN, Gordon L, *Přepad zajateckého tábora v Cabanatuanu: Filipíny 1945*, Grada Publishing a.s., Praha 2000.
- RUSH, Robert S, *US Infantryman in World War II: Pacific Area of Operations 1941-45*, Osprey Publishing 2012.
- SALECKER, Gene Eric, *Rolling Thunder Against The Rising Sun: The Combat History of U.S. Army Tank Battalions in the Pacific in WWII*, Stackpole Books 2008.
- SEAGRAVE, Sterling, SEAGRAVE, Peggy, *Gold Warriors: America's Secret Recovery of Yamashita's Gold*, Verso 2003.
- SEARS, David, *The Last Epic Naval Battle: Voices from Leyte Gulf*, Greenwood Publishing Group 2005.

- SKŘIVAN, Aleš, *Japonská válka 1931—1945*, Libri, Praha 1997.
- SKŘIVAN, Aleš, *Pád Nipponu*, Mladá Fronta, Praha 1990.
- SMITH, Robert Ross, *War in the Pacific: Triumph in the Phillipines*, Government Printing Office 2005.
- STURMA, Michael, *The USS Flier: Death and Survival on a World War II Submarine*, University Press of Kentucky 2009.
- SYMONDS, Craig L, *The Naval Institute Historical Atlas of the U.S. Navy*, Naval Institute Press, 2001.
- TULLY, Anthony P, *Battle of Surigao Strait*, Indiana University Press, 2009.
- VAT, Dan van der, *Válka v Pacifiku*, Argo, Praha 2001.
- VEGO, Milan N., *Battle for Leyte 1944 : Allied and Japanese Plans, Preparations, and Execution*, Naval Institute Press 2013.
- War in the Pacific: Leyte, Return to the Philipines*, Government Printing Office 1954
- WILLMOTT, H. P, *The Battle of Leyte Gulf: The Last Fleet Action*, Indiana University Press, 2005.
- WOODWARD, C Vann, *The Battle for Leyte Gulf: The incredible story of World War II's largest naval battle*, The Battery press, Nashville 1989.

Resumé

The theme of this bachelor work is war history of the Philippines from years 1944—1945, sometimes referred to as reclaiming Philippines. These war encounters occurs from October 1944 till August 1945, when Japanese have been forced to capitulate.

Japanese entered the theater of 2nd world war on 7th December 1941, after air raid on Pearl Harbor. From the beginning of war, they managed to quickly overrun every single area, and Philippines, which have been captured on year 1942, had big importance for them. Thanks to controlling of these islands, they were able to control naval routes, to areas from which they could import valuable fuel and minerals, which Japan could not produce by itself. Year 1942 was however a turning point for Japanese as they started to loose on battlefield. On year 1944 the Americans from strategic view and after general MacArthur's promise that he will go first on Philippines directed they actions directly on them.

This bachelor's work focus on war conflicts and describes, the most important battles which took place on Philippines. This work also tries to take into account the presence of several commanders, units, technique and tactics, which influenced the course of these battles. The main goal of these work is describing and understanding of particular battles for better understanding of given theme.

13. Tabulka 1:

Ztráty amerických jednotek na ostrově Leyte v období:
20. října 1944—8. května 1945.

Jednotky	Celkem	Úmrtí	Zranění	Pohřešování
6. armáda jednotky velitelství	961	141	813	7
8. armáda	404	61	340	3
Americká pěchotní divize	731	162	566	3
24. pěchotní divize	2 342	544	1 784	14
32. pěchotní divize	1 949	450	1 491	8
38. pěchotní divize	272	68	171	33
1. jízdní divize	931	203	726	2
11. výsadková divize	532	168	352	12
1. filipínská divize	52	14	38	0
108. bojový tým	53	14	39	0
112. jízdní	160	32	128	0
Sborové vojsko	547	95	452	0
7. pěší divize	2 764	584	2 179	1
77. pěší divize	2 226	499	1 723	4
96. pěší divize	1 660	469	1 189	2
Součet	15 584	3 504	11 991	89

Zdroj: PREFER, Nathan N, *Leyte 1944: The Soldiers' Battle*, s. 337.

14. Přílohy

Příloha č. 1

Střední svaz : (viceadmirál Kurita)

Síly “A“ (Severní síly)

Bitevní lodi: Jamato, Musaši, Nagato

Těžké křižníky: Atago, Takao, Čokai, Maja, Mjoko, Haguro

Lehký křižník: Noširo

Torpédoborci: Kišinami, Okinami, Haginami, Asašimo, Akišimo, Hamanami, Fudžinami, Šikamaze, Hajašimo

Síly “B“ (Severní síly)

Bitevní lodi: Kongo, Haruma

Těžké křižníky: Kunamo, Suzuja, Čikuma, Tone

Lehký křižník: Jahagi

Torpédoborci: Nowaki, Kiojošimo, Urakaze, Jukikaze, Hamakaze, Isokaze

Příloha č.2

Jižní svaz: (viceadmirál Nišimura)

Bitevní lodě: Jamaširo, Fuso

Těžké křižníky: Mogami

Torpédoborci : Šigure, Mičišio, Jamagumo, Asagumo

Přípojně síly: (viceadmirál Šima)

Těžké křižníky: Nači, Ašigara

Lehký křižník: Abukuma

Torpédoborci: Akebomo, Ušio, Kasumi, Širanubi, Wakabe, Hatsušimo, Hatusbaru

Jižní oblast, Strážní síly, Dopravní síly: (viceadmirál Sakonju)

Těžký křižník: Aoba

Lehký křižník: Kinu

Torpédoborec: Uranami

4 ničitelé transportů

Příloha č.3

Severní svaz: (viceadmirál Ozawa)

Těžká letadlová loď: Zujkaku

Lehké letadlové lodi: Zujho, Čitose, Čioda

Bitevní lodi/ Letadlové lodi: Ise, Hjuga

Lehké křižníky: Ojoda, Tama, Isuzu

Torpédoborci: Maki, Sugi, Kiri, Kuwa, Hatsuzuki, Akitsuki, Wakatsuki, Šimotsuki

Dopravní síly

Torpédoborec: Akikaze

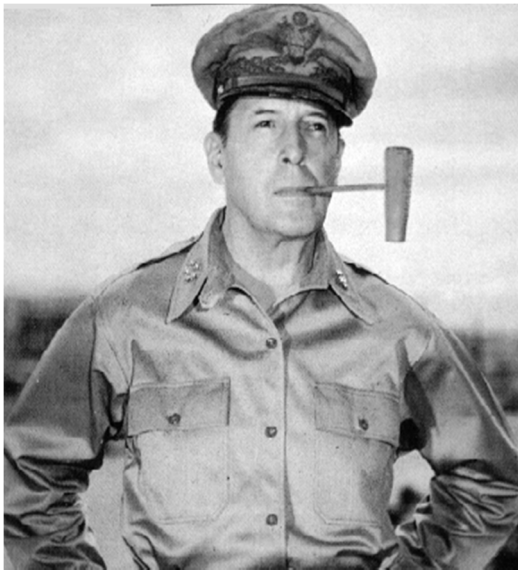
2 tankéry

6 eskortních plavidel ¹¹⁴

¹¹⁴ WILLMOTT, H, P, *The Battle of Leyte Gulf*, s. 335.

15. Obrazová příloha

1. Armádní generál MacArthur

(Zdroj: <http://www.frontpagemag.com/2011/alan-w-dowd/what-macarthur-farewell-teaches-us-today/>. [cit. 2015-03-29]).

2. Generálporučík Jamašita

(Zdroj: <http://forum.valka.cz/topic/view/17490/Jamarlita-Tomojuki>. [cit. 2015-04-01]).

3. Admirál Halsey

(Zdroj: <http://www.trumanlibrary.org/photographs/view.php?id=1278>. [cit. 2015-04-01]).

4. Viceadmirál Kurita

Takeo Kurita, 1889-1977

(Zdroj: <http://www.geocities.jp/torikai007/1945/1944kamikaze.html>. [cit. 2015-04-02]).

5. Viceadmirál Nišimura

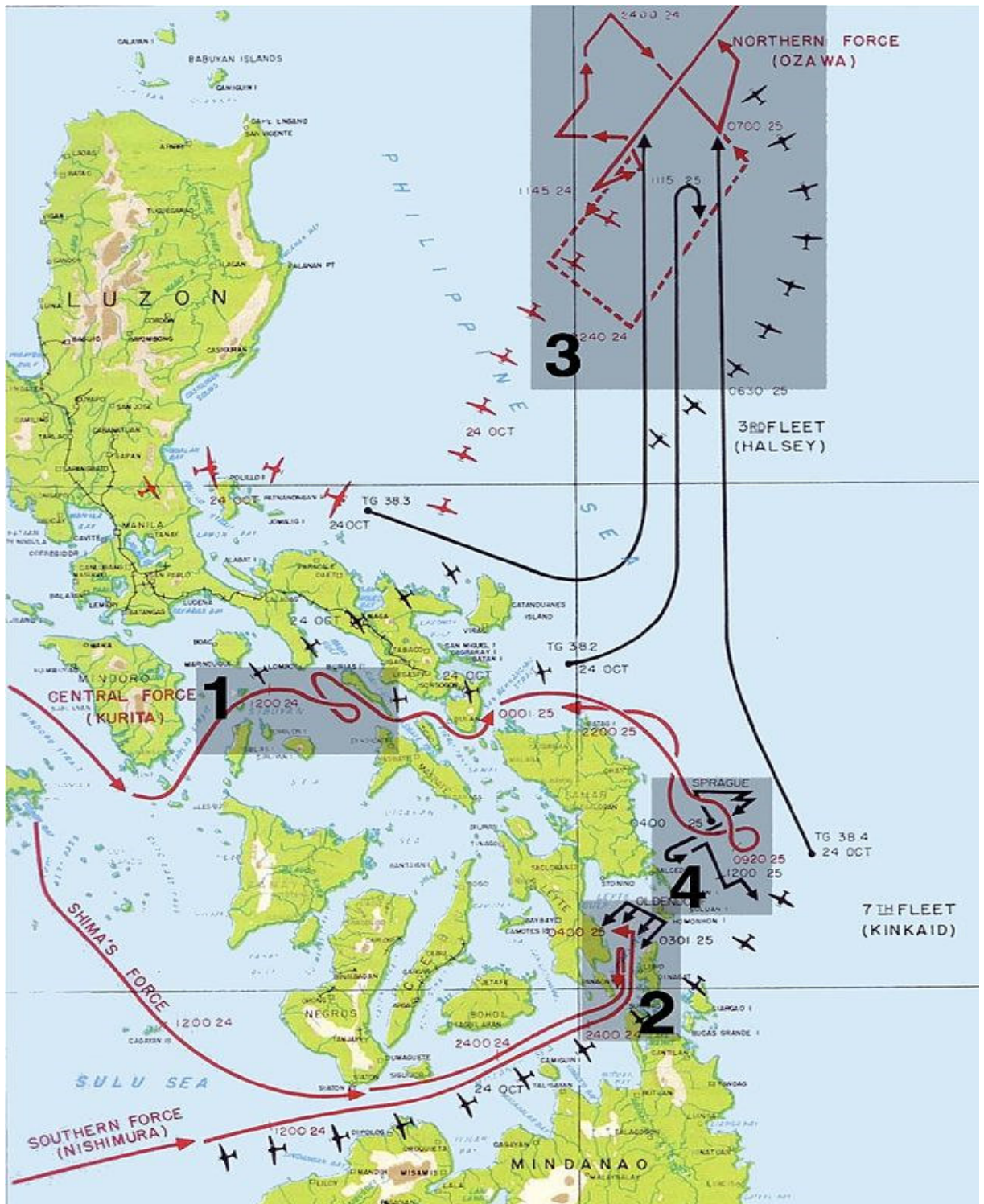
(Zdroj: <https://afatherswarstorynevertold.wordpress.com/2013/10/>. [cit. 2015-04-01]).

6. Viceadmirál Ozawa

(Zdroj: <http://www.postersguide.com/posters/imperial-japanese-navy-vice-admiral-jisaburo-ozawa-during-wwii-5308781.html>. [cit. 2015-04-05]).

7. Mapa bitev u Leyte

(Zdroj:http://cs.wikipedia.org/wiki/Bitva_u_Leyte#/media/File:Leyte_map_annotated.jpg. [cit. 2015-02-20]).

8. Generálporučík Krueger

(Zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/Walter_Krueger. [cit. 2015-04-04]).

9. Generálporučík Eichelberger

(Zdroj: http://theworldsmilitaryhistory.wikia.com/wiki/Robert_L._Eichelberger. [cit. 2015-04-04]).

